

"Proletarac" je delavski list za misleče čitatelje

PROLETARAC

GLASILO PROSVETNE MATICE J.S.Z.

ST. — NO. 1397. Entered as second-class matter, December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879. CHICAGO, ILL., 20. JUNIJA (JUNE 20), 1934. Published weekly at 3530 W. 26th St. LETO — VOL. XXIX.

STALIŠČE SOC. STRANKE ZA DELOVANJE V UNIJAH

NAVODILA ZA AKTIVNOSTI. — SODELOVANJE UNIJ Z DELAVSKIM POLITIČNIM GIBANJEM NUJNO POTREBNO
Industrialna doba zahteva industrialno obliko unij. — Socialistična taktika napram vodstvu A. F. of L. — Agitacija v unijah proti nazadnjaštvu

BREZ močne delavske organizacije na političnem in industrialnem polju ne bo socialnega preobrata — ne v sedanjih dobi, v kateri se je kapitalizem s svojim fašizmom izkazal spretnejšega in bolj drzneje kakor pa delavski razred. Krivic pa je toliko, da se delavci kljub šibkosti svojih organizacij vseno upirajo; ali reakcija je močna in jih odganja z batinami in solzavicami.

Isti v stavko, ko čaka na tvoje delo sto drugih, je drznost. Ali razmere so neznosne in delavcem ne preostaja ničesar kot to, da se organizirajo v unije in stavkajo v boju za svoje zahteve. Nekaj časa so verovali obljubam. Kmalu so se brez večjega truda uverili, da jim delovnih razmer ne bo nihče izboljšal, ako si jih sami ne bodo.

Delavstvo v Zed. državah ni šibko samo na političnem polju ampak tudi na industrialnem bojišču. Unije so pred tremi leti imele le še par milijonov članov. "New Deal" jim je vdahnul nekaj življenja, ki pa ga skuša zdaj zadušiti. To je dobro za unije, ker jih bo to osamosvojilo od odvisnosti vladne dobrotočnosti, ki je dvomljiva in se ni zanašati nanjo.

Za delavce socialističnega mišljenja je vprašanje unij še posebno važno. Socialisti se ne bore samo za izboljšanje delovnih razmer v sedanji uredbi, ampak tudi za odpravo sedanjih uredb! Za ta svoj cilj potrebujejo sodelovanje unij.

Prošla konvencija socialistične stranke v Detroitu je o unijah in strankinem stališču do njih veliko razpravljala. Delegati vseh nazorov so soglašali, da stara pota unij A. D. F., ki še vedno temelji na nekdanjih cehovskih principih, ne vodijo k resničnim, trajnim uspehom. Mišljenja delegatov pa so se razhajala v vprašanju, kaj naj bo socialistično stališče glede unij A. D. F. Eni so zahtevali brezobziren boj proti reaktivnemu vodstvu, drugi so dokazovali, da so bili vsi taki napadi in boji v prošlosti brez

ugodnih posledic za radikaliziranje unij. Večina se je končno zedinila za taktiko konstruktivnega kritiziranja, ob enem pa se socialistom nalaga, da delujejo v unijah s stališča socialističnih načel. Resolucija o unijah, ki ne sme ostati samo na papirju, nego mora biti kažipot v unijah vsakemu socialistu, se glasi:

"1. Vsak član socialistične stranke naj bo član unije v svoji industriji.

"2. Upoštevajoč tehnični napredek in razvoj masne produkcije v vseh velikih industrijah, kar bolj in bolj izpodjeda tehnično izvežbanost posameznika in reducira vse delavce na približno enako stopnjo izurjenosti, je naloga vseh socialistov, da v svojih unijah aktivno propagirajo za bolj učinkovito unijsko formo na široki industrijski podlagi, namesto sedanje poklicne forme, in za neodvisno politično akcijo v smeri socialističnih stremiljenj.

"3. V unijah se morajo socialisti držati najvišjih etičnih principov in smatrati za svojo dolžnost, da delujejo za demokratiziranje svojih unij, ako eksistira v njih nedemokratična praksa; njihova dolžnost je, da nasprotujejo vsem formam rasne diskriminacije. Delujejo naj tudi za pravičnejšo reprezentacijo na konvencijah Ameriške delavske federacije, vključivši reprezentacijo federalnih unij.

"4. Dolžnost socialistov je, da so aktivni v akcijah za organiziranje delavcev in da delujejo za ustanovitve unij v neorganiziranih industrijah. Člani stranke, ki so aktivni pri organiziranju delavcev v unije izven Ameriške delavske federacije, naj priporočajo, da se ji nove unije pridružijo. Kjer se bi taka prizadevanja ne mogla uresničiti, naj člani priporočajo, da ostanejo nove unije neodvisne.

"5. Eksekutiva soc. stranke naj pozove vse svoje državne in okrajne organizacije, (Nadaljevanje na 4. strani)

IZ DELAVSKIH BOJEV

Manipuliranje s stavko jeklarskega delavstva. — Zakon za posredovanje v industrialnih sporih

— Stavka jeklarskih delavcev, ki se bi imela pričeti koncem prošlega tedna, je bila na priporočilo W. Greena, predsednika A. F. of L., na konvenciji Amalgamated Association of Iron, Steel and Tin workers unije dne 15. junija v Pittsburghu odgodena. Green ji je priporočil, naj se najprvo apelira na predsednika Roosevelta, da on posreduje. Dejal je, da je čas za stavko zdaj bolj v prilog kompanijam kakor delavcem. Delavci naj si za stavko izberejo tak čas, ki bo zanje najboljši, je argumentiral. Kajti strategija je stvar, ki je unije ne smejo prezreti, če hočejo zmagovati v bojih za svoje zahteve. Z odlaganjem stavke so mnogi mlajši voditelji lokalov omenjene unije nezadovoljni. Pravijo, da bodo delavci v jeklarski industriji na ta način izigrani, kakor so bili v avtomobilski.

— Kongres je prošle sobote na urganjanje predsednika Roosevelta sprejel izjemni zakon, ki daje predsedniku moč posredovati in odločati v industrialnih sporih. S sprejemom tega zakona so se žurili zaradi preteče stavke delavcev v jeklarski industriji.

— V mesecih v New Yorku je dne 11. junija zastavkalo nadaljnih 12.000 delavcev, skupaj s prejšnjimi nad 16.000.

— Konvencija unije jeklarskih delavcev dne 14.-16. junija v Pittsburghu, ki je omenjamo v uvodu tega pregleda, se je udeležilo do 200 delegatov iz vseh centrov jeklarske industrije. Predsedoval ji je 72-letni Michael F. Tighe, ki je predsednik unije že mnogo let. Pripada konservativnemu krlju.

— Jeklarske korporacije so se za slučaj stavke pripravile za boj proti stavkarjem kakor se militaristične dežele pripravijo na vojno. Okrog tovarnen so instalirale močne žarkomete, ki bi razsvetljevali okolice ponoči. V tovarne so navozili postelje in živila za skebe in straže. Iz New Yorka, Chicaga in drugih mest so jim stavkolomne agencije poslane gangsterje za varuhe. Pri-

pravile so jim tudi municije in plinskih bomb, da bi s silo orožja in strupa podili pikete od tovarn. Da ne bi bilo skebom dolčas, ker bi morali biti 24 ur na tovarniškem ozemlju, so kompanije poskrbele tudi za filme in godbo, ki naj jih bi zabavala. V sled odgodene stavke, do katere zdaj vsled novega zakona bržkone sploh ne pride, so kompanije trošile za omenjene priprave po nepotrebnem in s tem škodovala delničarje na profitu. Ali tudi izguba jim je ljubša kot pa da bi v čem ugodile delavcem.

— V kapitalističnih krogih zatrjujejo, da so kompanijske unije v mnogih obratih tako močno organizirane, da se jim "zunanjih" unij ni več bati. Dejstvo je, da so danes te "unije" pod vodstvom pretkancev v službi kompanij in pod nadzorstvom bossov najnevarnejše pravim delavskim unijam in silno opasne v stavkah, ker so organizirale skebstvo.

— Stavka delavcev pri Remington-Rand kompaniji, ki ima v delavnicah v raznih krajih, je bila poravnana z delno zmago unije. Kompanija je namreč pristala v priznanju unije, toda unija ji je morala dovoliti, da sme najemati koga hoče, pa če pripada kaki uniji ali ne.

— Eksekutiva socialistične stranke organizira svoje članstvo za čimuspnejše delovanje v unijah ne samo za pojačanje unij ampak tudi za socialistično moralo v njih.

Uradno glasilo socialistične stranke

Novi odbor socialistične stranke je sklenil, da začne s 1. oktobrom izdajati uradni strankin mesečnik "Socialist Action", ki ga bodo prejemali vsi člani.

Veliko "zanimanje"

Pretej za denar med Primc Carnerom in Max Baerjem. New Yorku je gledalo 52.000 ljudi, ki so plačali tisoče dolarjev vstopnine.

Delavska olimpijada v Pragi

35.000 telovadcev iz vseh krajev bo sodelovalo

Od 3. do 8. julija se bo vršila v Pragi ogromna mednarodna delavska olimpijada, na katero je prišla okrog 35.000 telovadcev — moških in žensk, iz vseh dežel na svetu, kjer obstoje delavske (socialistične) sportne organizacije. V istem času, združena s to slavnostno manifestacijo delav-

skih mišic, se bo vršila III. delavska olimpijada češkoslovaškega delavstva.

V teh dneh bo v Pragi in okolici stotine kulturnih slavnosti, namenjenih delavstvu češkoslovaške republike in gostom. Vrhunec skupne slavnosti pa bo nedvomno na telovadšču, kjer bo nastopilo 35.000 delavcev in delavk v telovadnih prizorih. Ob zaključku glavnih nastopov bo predvedena "Zletna scena" z več tisoč sodelujočih, ki bo nazorno pokazala življenje proletariata in njegove boje proti krivicam in za socialistični družabni red.

Na slavnostnem koncertu bo pelo v skupnem delavskem zboru nad 800 pevcev in pevk. V Prago se na to slavnost prikažejo tisoče ljudi. Zastopane bodo tudi Zed. države, posebno iz čeških naselbin v tej deželi. Iz Jugoslavije so priložene delavske telovadne skupine iz vseh slovenskih mest. Delavska olimpijada v Pragi bo velika inspiracija zavrednemu proletarijatu vsega sveta.

V tej številki

Anton Garden in Chas. Pogorelec imata v tej številki članke o prošli konvenciji socialistične stranke in o njeni novi načelni izjavi. Iz njih boste razvideli dvoje mnenj z ozirom na omenjeno deklaracijo, ki je bila objavljena v prejšnji številki.

John Rak poroča iz Clevelanda o agitaciji in drugem v slovenskem in angleškem delu.

Poleg teh je v listu mnogo drugih člankov, dopisov in raznih zanimivih spisov. Prečitajte ga in opozorite druge, da store isto.

ITALIJA IN NEMČIJA V GOSPODARSKEM HIRANJU

Čemu konferenca med Mussolinijem in Hitlerjem? — Težka finančna zavoženost Nemčije

DIKTATOR Italije Mussolini je v skrbeh za svojo deželo in za Hitlerjevo Nemčijo. Italija je v težki gospodarski krizi in obubožana. Njeni dolgovi ko brezupno naraščajo in privedli državo na prag bankrota. Zivljenjski standard italijanskega ljudstva, ki ni bil še nikdar visok, je padel še na nižjo točko. Plače so bile nedavno zopet zmanjšane. Italijansko biro protektira pred krahom francoski kapital. Ljudstvo ječ pod bremenom militarizma, ki zahteva več in več milijonov za armado in vojno mornarico. Mussolini je v gospodarstvu Italije veliko eksperimental in še eksperimentira; toda račun mu ne gredo skupaj in primanjkljaj narašča.

Notranje-politični položaj ni tako kritičen, dasi ljudstvo sumi, da nekaj ni v redu. A izvedeti ne more drugega kot kar mu poroča časopisje po navodilih vladne propagande. Opozicije ni, razen v kolikor je neorganizirane, ki pa režimu ni nevarna, ker jo sproti zadušijo. Glavna opasnost mu preti vsed krize v gospodarskem življenju dežele.

V zunanji politiki Italija ni tako na slabem, vendar pa se Mussolinijeve nade, da postane nekaj vrhovni diplomatski glavav Evrope, počujejo izpolniti. Z Anglijo je v prijateljski Italijansko zavezništvo z Madžarsko je precej močno utrjeno. Težkoče pa ima Italija z Avstrijo, ker se avstrijsko prebivalstvo z italijansko "protekcijo" počasi spriznati. Italijanska politika na Balkanu je doživela v tem letu nekaj pomaknjene nazaj. Nova diktatura v Bolgariji išče opore v Jugoslaviji. Prejšnja jugarska vlada se je ravnala po nasvetih iz Rima. Pakt med Jugoslavijo, Grčijo, Rumunijo in Turčijo ni v prilog Italiji. Albanija ne samo da ji ne prinaša dobička ampak veliko izdatke. V tekmi s francosko diplomacijo je Mussolini ponavadi na slabšem koncu.

Taka je danes Italija po 12. letih fašistične diktature. Nemčija pod Hitlerjem je zagazila še v celo težje razmere kakor Italija. Njene finance so izčrpane toliko, da ne zmorejo niti trgovskih dolgov v inozemstvu in je nad njimi proglašila moratorij. Najbolj so prizadeti upniki v Zed. državah in Angliji, katerim Nemčija največ dolguje. Nemška izvozna trgovina je v primeri z importom padla na najnižjo točko. Zivljenjski standard nemškega delavstva ni bil v poslednjih desetih letih nobenkoli nižji kakor je zdaj. Plače so znižane in dežlo je razdeljeno tako, da se omogoča industriji zaposiliti čimveč delavcev, plača, ki jo prejema, pa ne zadostuje niti za najpotrebnejšo hrano. Med ljudstvo se naseljuje obup in pa strah, da bo zopet izročeno kasarniškim odredbam in kemični hrani, kakor med vojno.

Hitlerjev fašizem je fiasko še bolj kakor Mussolinijev, kar se gospodarstva tiče. V Franciji domnevajo, da je polom in padec Hitlerjevega režima neizogiben. Kljub gospodarskim neuspehom imajo naziji vse prebivalstvo Nemčije, ki šteje precej nad 60 milijonov duš, popolnoma v svojih pesteh. Pred dvema tednoma je vlada proglašila poseben zakon, ki pod najstrožjimi kaznimi prepoveduje jamranje in "javkanje" proti razmeram. Časopisje je pod popolno vladno cenzuro in kontrolo, ravno tako filmi in radio. Vsa prapragandistična sredstva so torej v rokah vlade in ljudstvo ne izve ničesar, kar nji ne ugaja. Ljudstvo trpi in molče preudarja, koliko časa bo moglo vzdržati v takim nenaravnem stanju. Vlada ga "tolaži" s propagando proti Židom in s sodnimi procesi proti marksizem, ki so "prodajali" Nemčijo in pobijali njene patriote. Mnoge so že tirali pred sodišče za prestopke (napade na Hitlerjeve), ki so bili izvršeni leto ali dve leti prej predno je postal Hitler kancler "tretjega rajha". Smrtne obdoobe za politične prestopke so v Nemčiji običaj. Časopisje je monoton in izgublja na debelo naročnike. Stotine listov je moralo lasti in letos prenehati, ker jim ni bilo mogoče zmagovati izdatkov.

Nemčija pod naziji je v panični gospodarski in politični krizi, ki vre zadušena kakor lava pod vulkanom. Musolini čuti to in se zanjo boji. Četudi je bil on, ki je prekrzil Hitlerjeve načrte v Avstriji. Propust fašizma v Nemčiji bi bil udarec za fašizem v Italiji. Ta strah je bil temeljni vzrok psojevanj med Mussolinijem in Hitlerjem koncem prošlega tedna v Benetkah. Dosegla nista ničesar, razen sporazuma za podaljšavanje krize v njihovih deželah.

SOCIALISTIČNA STRANKA V WISCONSINU MED FARMARJI

Konvencija socialistične stranke v Detroitu prve dni junija je sklenila posvetiti agitaciji med farmarji in njihovim problemom več pažnje, kakor v prošlosti, ker je za zmago socializma v tej deželi sodelovanje farmarjev z industrialnim proletariatom potrebno.

Wisconsinska socialistična stranka je bila prva, ki vrši med farmarji praktično vzgojevalno, agitacijsko in organizacijsko delo. Sklicala je tudi konferenco farmarjev — prva te vrste v Wisconsinu, ki se je vršila 9. in 10. junija v Wausau, Wis. Udeležilo se je več sto poljedelcev iz 40. okrajev (counties). Izrekla se je za socialistično stranko in sprejela gospodarski program za rešitev farmarjev, ki bo ob enem pomagal tudi prebivalstvu v mestih.

Teden po tej konferenci, namreč 16. in 17. junija, pa se je vršila v Milwaukeeju konvencija wisconsinske socialistične stranke, ki je bila izmed vseh državnih konvencij te stranke najboljše obiskana. O njenih glavnih sklepih in nominacijah bo poročilo v prihodnji številki Proletarca.

RAZNOTEROSTI IZ INOZEMSTVA

Pokvarjena japonska intriga. — Obglavljenja v Nemčiji. — Zadnji "poslanik" carske Rusije. — Vojni dolgovi ne bodo poravnani. — Prepovedana municija išče tehnično legalne izhode na trg

— Japonska provokacija na Kitajskem s podkonzulom Eimeij Kuramoto v Nankingu se je ponesrečila. Japonska vlada je v šikaniranju Kitajске vojila mnenje, da je bil njen podkonzul Kuramoto tajno ugrabljen in umorjen. Japonske vojne ladje so že plule po kitajskih rekah v notrajost dežele, ko so japonskega podkonzula našli nepoškodovanega. Odšel je v gore blizu Nankinga, da bi izvršil samomor zaradi zapostavljanja v uradu japonskega generalnega konzula, pa se je premislil in se spet pokazal ljudem. Kitajski zdravniki pravijo, da je slabega uma. V japonskem konzulatu so ga rabili bolj za postrežka kakor za uradnika. Ako ne bi bila Kitajska tako šibka, bi zahtevala od Japonske zadoščenje za provokacije in žalitve, ki jih je pretrpela v dnevih, ko so iskali slaboumnega podkonzula.

— V Berlinu sta bila 16. junija dva komunisti obsojena na obglavljenje, ker sta januarja 1930 sodelovala v izgredu, v katerih je bil ubit Horst Wessel, eden glavnih Hitlerjevih pobočnikov. Mnogo drugih, ki so bili v dotični demonstraciji proti nazijem, je bilo obsojenih na dolge zaporne kazni.

— Ruskega carizma ni mogoče priklicati iz groba. To je izpredel tudi poslanik "carske Rusije" Peter Kozje v Bukaresti, katerega je Rumunija tolerirala za ruskega poslanika dokler ni pred dvema tednoma priznala sovjetskega režima. Zdaj je moral Kozje zapustiti poslaniško palačo, da napravi prostor zastopniku Sovjetske unije.

— Stavki poljskih delavcev v Španiji so se pridružili tudi stavbinski delavci. Položaj je napet, ker se socialisti in družici radikalni elementi boje fašističnega puča, na drugi strani pa poziva reakcija prebivalstva "na opreznost pred pretečo socialistično revolucijo."

— Izgleda, da Zed. države od evropskih dežel ne bodo iztirjale vojnih dolgov, vsaj ne v originalnih vstah, ki segajo v milijarde. Pripravljene so plačati še, če se jim dolg draistično zniža in ob enem odpre ameriške meje njihovemu blagu. Finska je edina država, ki redno odplačuje svoje obveznosti, toda njen vojni dolg tej deželi je razmeroma nizek. Skupno dolgujejo evropske dežele vladi Zed. držav blizu dvanajst milijard dolarjev.

— ložila zbornici dodatni proračun za oboroževanje, ki znaša v ameriški valuti \$207.500.000. Ta potrošek opravičuje za oboroževanjem Nemčije, ki je Franciji najbolj nevarna.

— Skoro vse dežele so se zavezale, da ne bodo več dovolile pošiljanje orožja in municije državam Bolivija in Paragway, kateri sta že dolgo v vojni zaradi province Chaco, ki si jo lastita obe. V ta dogovor, ki ga je predlagala liga narodov, so pristale tudi Zed. države. To je razjezilo ameriške firme, ki trgujejo z municijo. Vladi v Washingtonu so se pritožile, da imajo v newyorškem pristanu za \$600.000 orožja in streliv, katere je od njih naročila Bolivija še predno so Zed. države pristale v omenjeni dogovor za embargo. Justični department jim je obljubil stvar preiskati in jih zagotoviti, da bodo morilno opremono lahko odposlali, če doloženo, da je bila res prej naročena. Taka je kapitalistična morala. Opira se na prazne tehnikalije, samo da pomaga profitu, pa četudi preti ugono-biti tisoče življenj.

— Bronislav Pieracki, poljski minister za notranje zadeve, je bil 15. junija v Varšavi umorjen. Atentator je pobegnil.

ITALIJANSKI DEJAVNI SOCIJALISTIČNI STRANKA V WISCONSINU MED FARMARJI

PROLETAREC

List za interese delavskoga ljudstva.

Izhaja vsako sredo.
Izdava Jugoslovenska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovenske Socialistične Zveze.
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00;
za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobitve v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor... Frank Zaitz
Business Manager... Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 W. 26th St., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

Za lojalnost ustavi

Poslanec E. A. Kenney je predlagal v kongresu resolucijo, ki zahteva, da učitelji in učiteljice v javnih šolah prisežejo zvestobo ustavi in se zavežejo, da se bodo ravnali po nji in jo pomagali uveljavljati.

Navidežno je namen poslanca, ki je to resolucijo predložil, patriotičen. A v resnici je reakcionar. S takim zakonom se naj bi odstranilo iz šol vse tiste učitelje in učiteljice, ki so za odpravo kapitalistične uredbe. Kajti ko hitro bi se doznalo, da ta ali oni učitelj ali učiteljica deluje proti obstoječemu sistemu, bi bilo to že kršenje "ustave" in vzrok za odložitve bi bil tu.

To ni edini poskus, ki ima namen "izločiti adikalne elemente" iz javnih in drugih služb. Poslanec Kenney je ustava kapitalističnega sistema, in kdor se pregreši proti njemu, krši "ustavo". Druge ustave zagovorniki kapitalizma sploh ne poznajo.

Obsojanje, ki ne bo pomagalo

Ze pred krizo, in posebno še med krizo, so delodajalci uvedli običaj, ki zahteva odslavljanje in nenajemanje delavcev po 45. letu starosti.

Nekaj časa so okrajne oblasti molče motrile to postopanje in javnost je mižala, kakor da sploh ni ničesar napačnega v stvari. A po nekaj letih te prakse so oblasti spoznale, da je treba odslavljanje, zavržene delavce nekako preživljati, ali pa jih brutalno prepustiti shranju vsled pomanjkanja. To ne gre, in radi tega imajo občine in okrajni veliki večje izdatke, ker so odgovorne za prebivalstvo, katero je brez sredstev in zasluzka.

Večji izdatki pomenijo večje davke. Večji davki pa so slaba reklama za "politične". Plačuje jih ljudstvo, kar socialisti ne prestopajo povdarjajo, kajti kapitalisti ne plačajo iz svojega zasluzka in iz svoje produktivne sile nobenega davka, ker ničesar ne zaslužijo in tudi ne producirajo ničesar, razen višjao davke in povzročajo pomanjkanje za ljudstvo.

Čikaški mestni svet je nedavno sprejel resolucijo, v kateri obsoja "prakso" odslavljanja delavcev, katerih edna hiba je, da so prekoračili 45. leto. Resolucijo so naslovili čikaški in illinoiski trgovski in industrialni komori z apelom, da naj delodajalci s tako diskriminacijo prenehajo.

Pa ne bo nič pomagalo. Eksperti v črpanju delavskih moči v velikih tovarnah so že pred mnogimi leti priporočili kompanijam to, kar danes v splošnem upoštevajo in izvajajo. Veščaki so ugotovili, da strojna produkcija delavca veliko preje izžerpa kakor so se izžerpali prej, ko je veljalo pravilo, da čim starejši je delavec, toliko boljše opravlja svoj posel. Danes je delavec le eno izmed koles v stroju in se mora premikati avtomatično. Nekdanja čvrzbanost za ročno delo ni več potrebna, ampak samo brzina, ki jo ostarelim, izgaranim delavcem primanjkuje. Mladim pa je v izobilju.

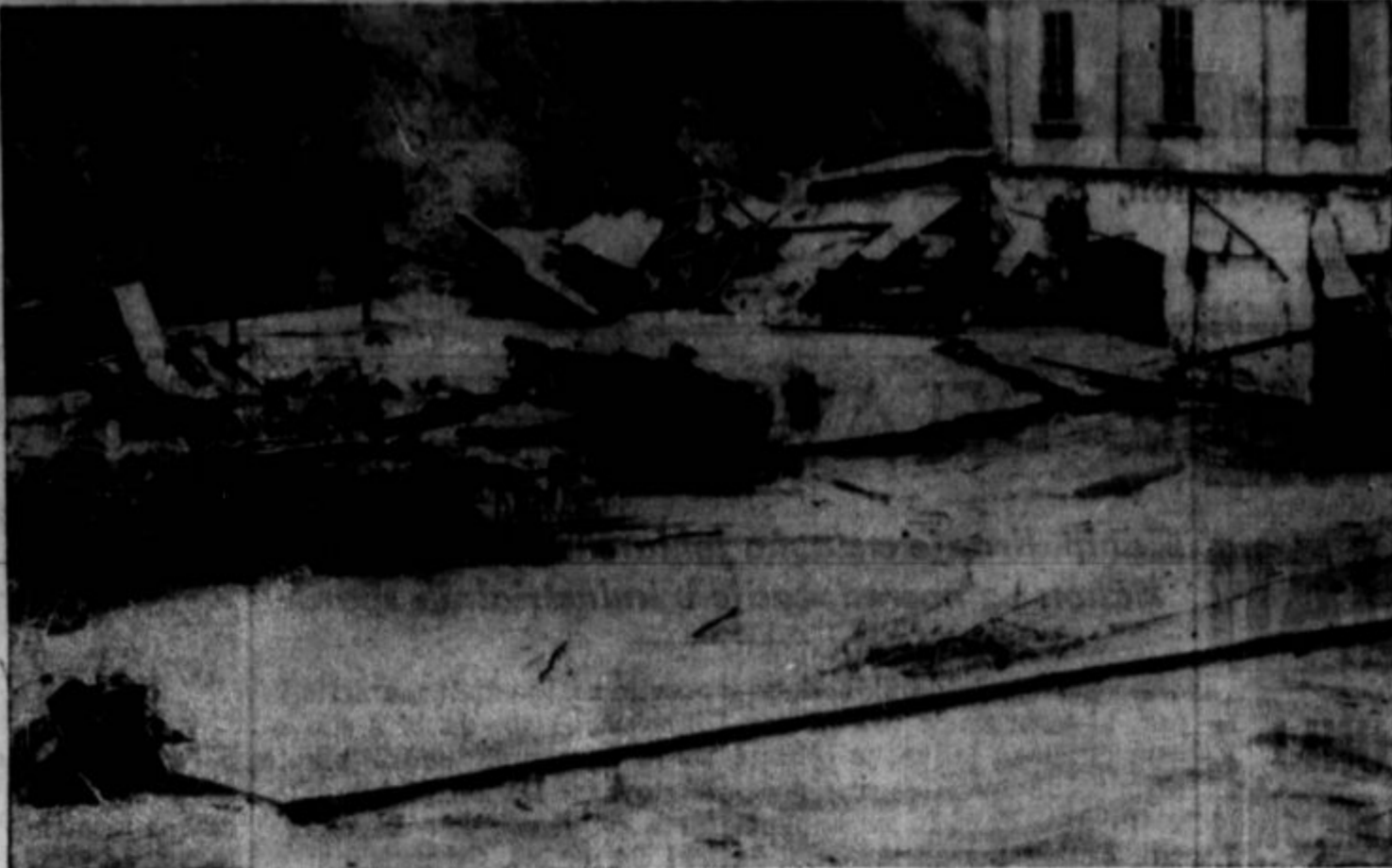
Alderman A. G. Lindell je dejal industrialcem: "Ako boste metali 45 let stare delavce na cesto tudi v bodoče, si boste naprtili zakonodajo, ki bo še bolj določevala, kaj smete početi v svojih podjetjih in kaj ne. Gotovo je, da bo nekdo za tako armado zavrženih delavcev moral skrbeti, in kdo ve, če ne bo prej ali slej sprejet zakon, ki bo naložil to odgovornost baš tisti industriji, ki jih je pahnila na cesto."

Resolucija čikaške mestne zbornice je imela daber namen. Obsodila je krivično prakso delodajalcev in jih opozorila, da bo koncem konca škodovala njim samim. Ampak našel je profitarstva se ne ozira na človekoljubne apele. Zavrženi delavci dobe zaslišanje in pravico do dostojnega življenja šele kadar zavržejo sistem, ki jih je pahnil med staro šaro.

Kaj je socializem?

Socializem ni stvar plakanja, jamranja in besedičenja, pač pa sistem ekonomije. — F. Montague.

VIHAR POVZROČIL VELIKO IZGUBO ŽIVLJENJ

V republikama Salvador in Honduras je materialno škodo. Gornja slika je iz San Saloilovit katastrofalni vihar ugonobil nad tri vadorja po nevihti. Mnogo vasi je popolno- tisoč človeških življenj in povzročil ogromno ma unčenih.

VTISI Z DETROITSCKE KONVENCIJE

Piše Chas. Pogorelec

Zadnja konvencija socialistične stranke je bila ena najvažnejših v njeni povojni zgodovini. Sprejela je mnogo resolucij. Med najvažnejšimi je nova načelna izjava, ki določa smernice stranki glede taktike in protivojnega stališča; sprejeta je bila resolucija o našem stališču glede strokovnih organizacij, dalje boj proti fašizmu in druge.

V stranki in na konvenciji so se izoblikovale v glavnem dve struji: t. zv. zmerni elementi, ali kakor jih nekateri nazivajo "stara garda", in radikalno usmerjeni levičarji; poleg teh dveh je v stranki tudi ekstremen element, ki pa je imel na konvenciji malo pristavev. Najmočnejši so bili levičarji. Mnogi izmed njih so pristopili v stranko šele zadnja leta. Zelo navdušeni sicer, pa nestrpni. Vse jim gre prepočasno. Oni hočejo "socialism in our time", kar že to pomeni, pa radikalne, revolucionarne akcije.

To se je pokazalo zlasti v debatah o načelni izjavi in pa o stališču napram strokovnim organizacijam. V slednjem vprašanju so zastopali stališče obsojanja vodstva strokovnega gibanja, ker je reakcionar in starokopitno. To je do gotove mere res, ali isto se lahko reče tudi o članstvu teh

uni, kajti članstvo je precej dober odsev mentalitete vodstva samega. Napredno članstvo — napredno vodstvo, in obratno, to smatram je precej dobro merilo v tem vprašanju.

Starejši sodrugi so zagovarjali stališče, da ni naloga stranke diktirati taktiko strokovnim organizacijam, pač jim nuditi bratsko pomoč in sodelovanje, posebno v industrialnih bojih. Razume se, da je sedanja forma strokovnih organizacij zastarela in da ni odgovorja potrebi časa, tods z obsojanjem in blatenjem se take spremembe ne bo dose glo. Če bi bila taka taktika pravilna, potem bi morali biti uspehi v prejšnosti vse drugačni kot so bili. Tako taktiko je zastopala stara SLP, ki je šla celo tako daleč, da je organizirala svojo Socialist Trade and Labor Alliance prot AFL. Vse kar so s tem dosegli je bilo povečanje prepada med strokovnim in političnim gibanjem delavstva. Tega razdvojenja ni opaziti v nobeni drugi državi na svetu. Tudi od komunistov bi se lahko precej naučili v tem oziru. Konservativna vodstva so komunisti kritizirali do skrajnosti, ustanovili so svoje unije in vodili ševke, a uspeha nimajo nikjer. Naloga socialistov mora biti, da pristopijo v unije in v njih

agitirajo za socialistične ideje, kakor tudi za spremembe strukture strokovnih organizacij iz zastarele forme craft unionizma v industrialno obliko. To stališče so posebno zagovarjali sodrugi Krzycki, O'Neal in drugi. Resolucija je bila končno sprejeta z deloma premenjenim besedilom. — Priobčena je na prvi strani v tej številki.)

Najbolj vroča debata je bila glede načelne izjave, katero določa masni upor protivojni, generalni štrajk delavstva in "profesionalnih skučin" ter podobne revolucionarne določbe. Teoretični sicer lepo glase, če pa vzamemo v obzir številčno moč stranke in idejno zaostalost mijskega delavstva, brez kajerega po mojem mnenju generalnega štrajka biti ne more, ter tudi dejstvo, da je stranka skoraj brez časopisja, ki bi zahajalo v milijone izvoljenih med delavstvo, potem o stanejo vse take izjave le prarna iluzija. In končno, ali je potrebno, da damo nasproti ku ves naš načrti lepo na krožniku, rekoč, "tukaj smo in tu n to bomo naredili?" Dokle nismo zadosti jaki in dokle ne dobimo res zaslombo v masah delavstva, ne pomeni vse to drugega kot da dajemo na sprotniku povcd, da nas zada

Z AGITACIJE V CLEVELANDU

Poroča JOHN RAK

"Teško bo kaj uspeha z agitacijo za "Proletarca", so mi nekateri "jemali korajžo", ko sem dospel v soboto 9. junija v Cleveland. Sodrugi so takoj sklicali sestanek, da se dogovorimo glede mojega dela. A nihče ni bil optimističen.

Razmere v Clevelandu se sicer od razmer v drugih industrialnih mestih ne razlikujejo dosti. V enem je bil (in je) odstotek brezposelnih malo večji kot v drugih, toda kriza je enaka v vseh.

Nezaposlenost je povzročila našim rojakom v Clevelandu nič koliko škode in v mnogo družinah tudi bedo. Ko se je kolesje tukajšnjih obratov zasukalo malo hitreje, so znova najeti delavci uvideli, da so plače v primeri s cenami življenjskih potrebščin zelo nizke, naganjanje pri delu pa gre v ekstreme. Zato so se radevolje odzvali apelom unije in se v nekaterih obratih zelo dobro organizirali. Stavk je bilo v Clevelandu, od kar imamo "new deal" precej, ki so se večinoma končale le z delnimi zmaganji.

V nedeljo 10. junija sem se udeležil piknika društva Napreja št. 5 SNPJ. Udeležba je bila obilna — nad 2,000 ljudi. Ob tej priliki je društvo razvilo svojo drugo zastavo, kateri sta kumovala Joseph Zeler in Mary Gramc. Frank Novak v Milwaukeeju je ni

slim lani enkrat pisal, da so časi, ko so naša društva prirejala slavnosti razvijanja zastave in bender minulih. V slučaju slavnosti Napreja št. 5 ni bil v pravem. Sporedu je predsedoval Frank Somrak, ki je predsednik društva. Glavni govornik Math Petrovich je govoril o fraternalizmu zelo efektivno. V angleščini je govoril Otto Tekautz. Priporočal je čim tesnejše sodelovanje med slovensko in angleško poslujočimi društvi, kar je jako umestno.

Na kratko je pozdravil udeležence tudi gl. tajnik SNPJ Fred A. Vider, ki je govoril večer prej v bližnjem Girardu, in Vatro Grill, predsednik S. S. P. Z. Poleg teh so imeli nagovore mnogi zastopniki društev, ki so ob enem poklanjali darila Napreja k njegovim novi zastavi. (Več podrobnosti o agitaciji in drugem navajam na angleški strani v tej številki.)

Do konca prošlega tedna sva obiskavala naročnike največ z Antonom Jankovičem, ki je v tem poslu za razne liste že mnogo let. Na njegov predlog sva šla najprvo okrog tistih, ki so list precej časa prejemali in zaostali z naročninom. List jim je bil končno ustavljen. Njihov dolg Proletarcu znaša okrog \$400. Ampak ljudje jamrajo, da ni kaj vzeti, da je toliko drugih po

treb in da bodo plačali enkrat pozneje Tonetu. Nekateri se poravnali.

"Proletarac" v Clevelandu nima toliko zaslombe, proporcno računano, kakor na pr. v Detroitu, kjer sem bil nedavno in dobil s sodelovanjem sodrugov precej naročnin, kakor so jih dobili spet sedaj, ko je bil tam Chas. Pogorelec. Tukaj se izgovarjajo na domače liste, ali pa na Prosvedo, češ, to nam zadostuje — saj vsi enako pišejo!

V Clevelandu je polje za našo agitacijo veliko. Če bi "Proletarac" imel v tej nasele binj skozi vrsto let vztrajnega agitatorja, ki se bi posvetil delu za pridobivanje naročnikov z vso vnemo, sem prepričan, da bi jih imeli veliko več. To bi imelo zelo ugodne posledice tudi za klube JSZ v tem mestu in za našo splošno agitacijo. Smatram, da je razširjanje socialističnih listov za sodruge najvažnejši problem, kjer ga ne upoštevajo zadosti je rezultat polovičarstvo, defitizem in resigniranost, kajti brez časopisa, ki jim bi daja vzpodbudo, ne more biti živahnega "militantnega" gibanja.

Naši člani so prijazni in prvolji pomagati, zato upam, da naša sedanja agitacija ne bo brez uspeha. Pa spet kaj v prihodnji številki.

vi še predno smo se razvili. In koncem konca, s čim pa se naj upremo sovražniku? S praznimi rokami, dočim ima on strojne puške, kanone, earoplane, plinske bombe, radio, časopisje in ljudsko mnenje za seboj? Ako bi stranka imela par milijonov članov in številne zastopnike v postavodajah, potem bi take izjave nekaj pomenile. Danes žal ne.

Načelna izjava dalje povdarja, da bo soc. stranka branila z vsemi danimi sredstvi vsakega, ki bi se uprl najaškemu vžoganju, vojni itd., kar bi pomenilo, da bo stranka na široko odprla vrata agentom provokatorjem in raznim prenapetežem. Posledica pa bi bila, da bi morala stranka svoje sile uporabljati za legalne obrambne procese, ki bi jo končno gmotno izžerpali in uničili. Nasprotniki izjave, take kot je, so povdarjali, da bi bil njen sprejem samomor za stranko. Opozarjali so, da je protisindikalistični zakon v veljavi še v večini držav. Tudi federalni takozvani protišpijonažni zakon je še v veljavi in kapitalistična vlada ga bo porabila pri prvi priliki.

Na očitke strahopetstva so njeni protivniki poklicali v spomin marsikaj, kar se je gojilo v začetku in tekem zadnje vojne. Tudi pred zadnjo vojno smo imeli take člane v svojih vrstah, ki jim ni bilo nobeno stališče soc. stranke zadosti radikalno. Bili so prvi, ki so uskočili v sovražnikov tabar in postali hujši janičarji proti bivšim sodrugom kot patriotje sami.

Na izvajanje onih, ki so trčili, da delavstvo komaj čaka, la soc. stranka krene na "levo", so odgovarjali, da je že zadnjič imela radikalni program. Norman Thomas, ki zagovarja radikalno načelno izjavo, je bil naš predsedniški kandidat; bili smo že v tretjem letu krize, pa so radikalne stranke vzlic temu prejele komaj okrog milijon glasov, ločim sta jih kapitalistična kandidata prejela nad 25 milijonov, dasi nista imela nobenega načrta za omiljenje krize. Ljudstvo je glasovalo za tju vseeno z ogromno večino in s tem proti svojim interesom, kar je slab dokaz radikalnosti ameriškega delavstva.

Naj še omenim, da osnutek načelne izjave ni bil naveden v agendi. Spisana je bila šele na konvenciji. Članstvo torej ni imelo prilike o njej razpravljati in dati navodila delegatom kakšno stališče naj zastopajo v pogledu načelne izjave. Priobčena je bila sicer druga načelna izjava, ki ni vsebovala tako drastičnih točk. Po mojem mnenju bi bilo nič več kot pravično in pošteno, la se bi dalo članstvu priliko za razmotrivanje o enem ali drugem predlogu. Zakaj predagatelji tega niso storili, mi ni znano. Izjava je bila sprejeta na konvenciji z veliko večino in bo šla zdaj na splošno glasovanje.

Kar sem zelo pogrešal na konvenciji, je bila razprava o strankinem tisku. Pričakoval sem, da se bo temu važnemu vprašanju posvetilo vsaj nekaj pozornosti. Ali prešlo se je preko popolnoma. Govorilo se je mnogo, skoraj bi rekel preveč o raznih problemih, ki po mojem mnenju niso toliko važni kot je važno vprašanje strankinega časopisja. Kako bom dosegli mase delavstva, katere skušamo pridobiti za naše akcije, pa naj bodo že revolucionarne ali kakršnekoli, kako jih usposobil za namene, katere so zagovorniki radikalnih akcij tako vroče zagovarjali, je meni uganka. Šhodi dosežejo le malo ljudi, letaki isto. Časopisje, ki bi stalno zahajalo med delavske množice, je glavno sredstvo, ki lahko zaobrbe sentiment nase za naš program. Ali miluje, da kapitalisti zastoj rošijo milijone za časopisje? Učimo se od njih. Toliko o konvenciji. V prihodnji številki pa bom pisal o agitaciji v Detroitu.

Ali ste naročnino na Proletarca že poravnali?

KOMENTARJI

Nova zaučnica Niri.

W. O. Thompson je resigniral iz Darrow-ega odbora. V svojem prvem poročilu je la preiskovalni odbor pod vodstvom Darrows konstatiral, da NRA ni drugega kakor sredstvo za vcejanje monopolov in za izrivanje malega businessa. Edini izhod, ki bi izdal, je socializacija, je izjavil Darrow. To je raztogotilo ne samo vse oboževalce kapitalističnega sistema nego tudi načelnika NRA Hugh Johnsoina, ki je izlil na Darrowsa in njegovo komisijo cel pehar hudih besed.

In sedaj W. O. Thompson, ki je v svoji resignaciji predsedniku Rooseveltu med drugim izjavil, da delujejo takozvani "delavski reprezentanti" v NRA roka v roki z zastopniki velebusinessa, in da je spoznal, da nobena predsednikovih ekonomskih solucij ne bo ozdravila dežele. "To bo v stanju strotiti edino vlada delavcev in kmetov, ki bodo uredili produkcijo za potrebo, namesto za profit. Šele to bo odpravilo revščino in dvignilo življenjski standard vsega prebivalstva," je dejal Thompson.

Naziji niso "nekristjanski".

Noben duhovnik v Oldenburgu v Nemčiji, niti nihče drugi, ne sme imenovati nazije za "nekristjane". Niti ne sme označevati nazjskih odredb in reform za protikristjanske. Tako je ukazala deželna vlada v Oldenburgu. Zapretila je, da bo vsakdo, ki bo ukaz kršil, strogo kaznovan.

Fašizem v Bolgariji.

Nova fašistična vlada v Bolgariji je dne 12. junija razpustila vse politične stranke. Vsi izdajatelji časopisov so bili pozvani, da naj vložijo pri vladi prošnjo za nadaljno izdajanje svojih listov. Le tisti, ki duže dovoljenje, bodo smeli izhajati. Vsi drugi prenehajo. Glasila političnih strank so že brez te odredbe sama po sebi prepovedana in ukazu za razpustitev strank. V Sofiji je izhajalo 21 časopisov; 11 izmed teh jih je pripadalo strankam, zato so morali prenehati. Vlada razpustila tudi razna macedonska nacionalistična društva. To je za razmere v Bolgariji nekaj izrednega. Teško pa, da bo mogla nasilno podjarmiti macedonske komiteje, ki se spet pripravljajo k političnim umorom. Prvi po fašističnem prevratu se je dogodil 13. junija v Sofiji. Ubit je bil Kroun Stankoff.

Pri poslednjih občinskih volitvah v Bolgariji je komunistična stranka presenetljivo napredovala. Tudi med delavci je imela močno zaslombo. Obljubljala je, da se bo v slučaju fašističnega puča poslužila sile. Puč je prišel, Bolgarija je postala fašistična preko noči in nihče se ni uprl. Tudi ni bilo časa. Predno so se ljudje zavedli, kaj se godi, je bil novi režim že v sedlu. Armada mu je lojalna. Upiranje vladi, ki ima lojalno armado, pa je isto kakor poganjati črede v klavnico.

Poljska in Hitler.

Eden najbolj muhastih pojavov v politiki današnje Evrope je zblíževanje Nemčije s Poljsko. Pilsudskijeva "republika", ki je slovela za zvesto zavajnico Francije, flirta s Hitlerjem tako očitno, da so Francozi pred nekaj tedni poslali v Varšavo svojega zunanjega ministra, ki pa ni dosti opravil. Sredci tega meseca je bil v poljskem mestu Hitlerjev minister propagande Joseph Goebbels, ki so ga v poljskih vladnih krogih "iskreno" sprejemali in mu prirejali svečane pojedine.

Vzrok temu sprizajznenju je deloma to, da Poljski ne ugaja sporazumevanje Francije s Sovjetsko unijo. Vrhutega je Poljska Nemčiji sorodna po načinu vlade. Demokracija, kakršno ima Francija in Čehoslovačka je v Poljski tabu.

Poljska je slovenska država. Toda razen z Litvinsko ni proti nobeni državi tako hladna kakor proti Čehoslovaški in sovjetski Rusiji, ki sta obe slovenski deželi. Panslavizem je v povojni dobi izginit. Tudi prej je bil le umeten.

Grob "pozabljenega" vojaka.

Vse dežele imajo poleg drugih vojaških grobov iz svetovne vojne tudi grob "pozabljenega vojaka", ki jim predvsem služi za opevanje militarizma in "junakstva" na bojiščih. Kadar gre kak državnik na obisk v drugo deželo, je ena izmed njegovih dolžnosti položiti v imenu svoje vlade venec na grob "pozabljenega vojaka". V Varšavi ga je nedavno ob priliki svojega obiska pri poljski vladi položil Hitlerjev minister Goebbels. Vse te dežele, ki potrošijo po nekaj stotakov na leto za take venec, se pripravljajo, da pošljejo v grobove nove milijone mladih ljudi.

Hitlerjeva neprilika.

Hitlerjeva Nemčija se zvija v velikih gospodarskih krčih. Nad trgovskimi dolgovi, ki jih ima v inozemstvu, je proglasila moratorij. Življenjski standard delavstva je jako poslabšan. Ampak časopisji ne smejo pisati o krizi, pač pa o judih (o katerih vladna propaganda trdi, da so krivi vsega zlega na svetu) in o obravnavaah proti "zločinskim marksistom". Vse, ki jih preganja, imenuje za "komuniste". Da na ta način opraviči svoje drastične persekucije in mučenja. A tudi za Hitlerjev režim pride dan obračuna.

Neznanje je delavcev najhujši sovražnik.

E. ZOLA:

RIM

Poslovenil ETBIN KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Ker sta imela priti Njiju veličanstvi šele opolnoči, so pravkar otvorili ples; valček je zibal pare, prosojne toalete so se vile skozi bleščečo množico, redovi in drago kamenje, z zlato izvezene uniforme in z biseri občite obleke so plavale po neprenehoma se razširajočem valovju baržuna, svile in atlasa.

"To je resnično čudovito," je dejal Prada s svojim nemirnim obrazom. "Pridite semkaj, postavimo se zopet k oknu. Ni ga boljše prostora, če hoče človek dobro videti in se varovati sunkov."

Izgubila sta Narcissa, in ko sta Pierre in grof naposled dosegla zaželjeni kotiček, sta bila sama. Na nizkem odru v ozadju nameščeni orkester je pravkar končal valček in plesalci so zopet počasi korakali z vzhiceni mi in omamljivimi obrazi skozi naraščajoče valove množice, ko se je pojavilo nekoliko oseb, ki so s svojim vstopom povzročile, da so se takoj vse glave obrnile tja. Donna Serafina v rdeči atlasni obleki, kakor da nosi barvo svojega brata kardinala, je vstopila kakor kraljica. Vodil jo je konzistorijalni odvetnik Morano. Še nikdar ni bila bolj stegnuta svojega tenkega, dekliškega pasu, še nikdar ni izražala njeno trdo, z velikimi gubami premreženo in od belih las komaj oblaženo staroedevsko lice tako trmaste in tako zmogovite sile. Diskretno, pohvalno mrmljanje se je razširilo; bilo je nekaj kakor splošna razbremenitev, zakaj rimska družba je brezpogojno obojavala, da je Morano nedostojno prekinil tridesetletno razmerje, ki keremu so se saloni privadili kakor pravveljavnemu zakonu. Govorili so o nemogoči muhasti zaljubljenosti, o neki mali meščanski dami, o slabi pretvezi za prelom, ki naj bi jo bila podala takrat še dvomljiva Benedetina razporka. Razdor je trajal skoraj dva meseca, in jezil se je ves Rim, ki še vedno goji kult dolge, nežnočutne ljubezni. Zato je genila sprava vsa srca kot srečna posledica ta dan pri koncilski kongregaciji dobljenega procesa. Skesani Morano, donna Serafina od njegovi strani — to je bilo prelepoto, to je bila zmagaljubna; zdaj je bila dobra šega rešena in vse zopet v redu.

Ali še večja je bila senzacija, ko se je izza svoje tete prikazala Benedeta, vstopajoča na strani Darija. Ta mirna ravnodušnost napram običajnim pojmom spodočnosti, ta zmagala njene priznane, vpricho vseh ljudi slavljene ljubezni tisti dan, ko se je razveljavil njen zakon, je bila videti kakor lepa drznost, kakor junaško kljubovanje mladosti in nade, tako da ji je bilo ob mrmljanju splošnega občudovanja takoj odpušeno. Kakor Celiji in Atiliju so se jima odpirala vsa srca zaradi sijaja lepote, v kateri sta žarela, zaradi izredne sreče, ki se jima je bleščala na obrazih. Dario, še blede izza dolge bolezni, je imel ob svoji nekoliko slabotni nežnosti, s svojimi lepimi, čistimi, otroškimi očmi, s svojo rjavo brado mladega boga, nekaj prostega in ponosnega na sebi, v čemer se je izražala vsa stara kneževska kri Boccanerovih. Benedeta, zelo bela izpod svoje krone iz črnih las, zelo mirna in premišljena, se je prijetno smehljala. Ta njen smeh je bil jako redek, ali njega dražest je bila neodoljiva in zapeljiva; izpremenil jo je in je dal njenim nekoliko preprekim ustnicam cvetličan čar, neskončnost njenih velikih, temnih, nepredornih oči je pa napolnil z nebeško jasnostjo.

In v tem vračajočem se, jasnem in sladkem otroštvu jo je vodil dražestni instinkt, da je oblekla belo obleko, čisto enostavno dekliško obleko, ki je simbolično izražala njeno devišstvo, veliko, čisto lilijo, kakršna je vztrajno ostala za svojega izvoljenega moža. Nič ni bilo videti od njenega telesa; niti okrog vratu si ni dovolila diskretnega izrečka. Tajnost neprodne, silne ljubezni, vsegamogocnost vzvišene ženske lepote je tukaj dremala, zagrnjena v belino. Nobenega lišpa, nobenega okraska ni bilo videti na njej — ne na rokah, ne v ušesih, in in jopici nič drugega kakor ovratnico; ali to je bila ovratnica, ki jih je podedovala od svoje matere in ki jih je poznal ves Rim. Neverjetno veliki biseri so bili malomarno vrženi okrog vratu, ali zadostovali so, da so ji v njeni enostavni obleki podali kraljevsko dostojanstvo.

"Oj, kako je srečna, kako je lepa," je Pierre vzhiceno zamrmral.

Takoj se je pokesal, da je tako glasno mialil, zakaj poleg sebe je zaslišal zamolkel

stok kakor glas divje živali, nenameravano godrnjanje, ki ga je spomnilo na grofovo navzočnost. Ta pa je sam zatrl krič nenadoma odprte rane in je imel celo še toliko moči, da je hlinal nekakšno brutalno veselost.

"Za vraga, sigurnosti jima ne manjka. Upajmo, da ju pred nami poroče in polože v posteljo."

Poem se je kesal zaradi te surove šaljivosti, v kateri se je dvigala bolečina nenasčenege moškega poželenja, pa se je hotel zopet pokazati ravnodušnega.

"Danes je res lepa. Veste li, da nima nihče na svetu lepših ram; pravi uspeh je zanjo, da je videti še lepša, ko jih ne pokaže."

Posrečilo se mu je, da je z razmišljenim obrazom govoril dalje, pa je pripovedoval brezpomembne stvarce o ženi, ki jo je vrazilno imenoval grofico. Ali umaknil se je nekoliko dalje v prežidek, nedvomno iz strahu, da bi kdo opazil njegovo bledost in bolešno drhtenje, ki mu je kremenilo ustne. Nč več se ni mogel bojevati, se ni mogel vpricho naivno izražane radosti srečne dvojčice smejeti in se kazati drznega, pa je bil srečen, da mu je dal prihod kralja in kraljice ta hip nekoliko odmora.

"Oj, tukaj sta veličanstvi!" je vzkliknil in se obrnil k oknu. "Zdaj poglejte to stisko na ulici!"

Resnično je prodiral skozi zaprta okna hrup množice od spodaj in ko je Pierre pogledal vun, je videl v odsevu električnih žarnic valovje človeških glav, ki je preplavaljo cesto, in vse se je pehnalo okrog vozov. Večkrat je že srečal kralja na njegovih vsakdanjih izprehodih v villi Borghese; prihajal je tja kakor skromen mešanec brez telesne straže, brez eskorte, in le adjutant je sedel poleg njega na vozu. Včasih je bil sam in je le od lakaja v črni livreji spremljan ravnal svoj lahki faeton. Enkrat je vzel celo kraljico s sabo in enaka sta bila dobri zakonski dvojci, ki se vozi na izprehod. Po opravih hiteča množica po ulicah, izprehajalci prvtovih, ki so ju videli mimovozeča, so ju pozdravljali le z ljubeznivimi kretnjami, ne da bi ju nadlegovali s klici, ljudje živahnejšega temperamenta so pa smehljaje pristopali bliže. Pierre s svojimi predstavami o kraljih, ki se dajo stražiti in se vozijo z velikanskim vojskim pompom, je bil čudno presenečen in ginjen od ljubeznive dobrodušnosti te kraljevske dvojice, ki se tako sigurno kreče sredi smehljajoče ljubezni svojega naroda. Zvedel je od mnogih strani tudi še za druge podrobnosti iz Kvirinala; pripovedovali so mu, kako dober in enostaven je kralj, kako želi miru, kako strastno ljubi lov; samoto in prostost, kako pogostoma sanja o svobodnem življenju — daleč proč od onega avtoritativnega vladarskega dela, za katero ni bil videti ustvarjen. Zlasti kraljico je vse oboževalo; bila je v svoji poštenosti tako naravna in čista, da edina ona ničesar ni vedela o rimskih škandalih; tudi zelo izobražena je bila, dobro je poznala vse literature, in se je čutila zelo srečno v zavesti, da je inteligentna in da presega svojo okolico. Te zavesti ni tajila, ali kazala jo je brez napore in zelo ljubeznivo.

Prada, ki je bil kakor Pierre pritisnil obraz na šipo, je s kretno pokazal na množico.

"Zdaj, ko so videli kraljico, pojdejo lahko mirno spat. In tu doli ni ne enega policijskega agenta, za to Vam jamčim. — Oh, če je človek ljubljen, ljubljen!"

Iznova ga je pograbil bolešt; obrnil se je zopet proti galeriji.

(Dalje prihodnji)

Tisk v Čehoslovaški

Češka je danes edini otoček med diktaturami v centralni Evropi. Oklepajo jo Nemčija, Avstrija, Madžarska in Poljska. To je zanjo zelo nevarno. Češki fašistični nacionalisti propagirajo formo "avtoritativne" države, češ, da v sedanjem prerekanju med strankami troši svoje energije za lastno onesposobljenost, namesto da bi stala pod vodstvom avtoritativne vlade enotno in brez opozicije proti sovražnikom. Kljub tej propagandi je Čehoslovaška še demokratsko vlada, toda z izjemnimi naredbami fašističnega značaja je začela v sredi junija, ko je uvedla v zaščito države strogo cenzuro nad tiskom. To postopanje opravičuje vlada s trditvijo, da ekstremno časopisje na levi in desnici razdražuje politične strasti v preveliki meri, zato je boljše, da se to preprečuje sedaj, kakor pa šele ko bi bilo že prepozno.

Fašizem je bolezen sedanje dobe in zelo nalezljiv.

Kaj se je zgodilo z Rooseveltovim pozabljenim človekom, katerega je pred dvema letoma navdal s tolikšno nado?

Ako bi bilo mogoče z zavistjo priklicati "boljše razmere", bi bilo krize že davno konec.

NI POVSD SUSA

V Honey Creeku, Ia., so se dogodili veliki nalivi, ki so napravili mnogo škoda. Izprijedli so tudi železniško progo, kakor vidite na tej sliki.

KOGAR SE TIČE

"Jaz sem boljši —"

"Jaz sem boljši revolucionar" — ali "Jaz sem boljši socialist" — ali — "Jaz sem komunist!" so besede. Besedni pečat ne napravi iz človeka ne delovnega socialista in ne resničnega revolucionarja. Aktivnosti, ki jih vrši posameznik v delavskem gibanju, so edino merodajno izpričevalo njegove vrednosti za napredek proletarskega razreda.

Kaj bo zdaj s "centralno" organizacijo.

Djuro Kolombatović, ki je bil v Chicagu eden izmed najaktivnejših propagandistov, kar jih je poslala sem jugoslovanska vlada, je doigral. Trabant, ki so sprejemali odbore v njegovi "centralni" organizaciji in delali na njegovih slavnostih "ujedinjenja", ga bodo pogrešali. Nekateri tudi njegovih dolarjev, ker so bili popolnoma odvisni od njih. Za socialiste sprememba konzula ne pomeni ničesar, kajti nazadnji jim ostanejo nasprotni, če ne pod Kolombatovićem, pa pod kakim drugim vodstvom.

Demokrati med seboj.

Slovenski koncilmán Wm. J. Kennick v Clevelandu se hudiče nad Am. Domovino, ker piše, da ga v bodoče ne bo več podpirala. Kregata pa se le zaradi osebnih koristi, kajti programa nimata. Kennick v svojem odgovoru Pircu ni zmogel drugega kakor da mu je slovensko banko zalučil v glavo. "Paličen palažaj v metropoli je pač v slabem paličenem palažaju", bi rekel humorist iz ongave vasi.

Peruškove slike in narodna noša.

V milwauškem Art Institutu je razstavljenih med drugimi 36 slik — zbirka umotvorov na platnu, ki so delo H. G. Peruška. Perušek slika zaradi umetnosti. Veseli pa ga, če morejo črtati lepoto iz njegovih slik tudi drugi. In v pomoč mu je, če slike ne ostanejo pri njemu, nego si najdejo stalen prostor v javnih galerijah in privatnih stanovanjih; le na ta način dobi sredstva za nova ustvarjanja.

Urednik Obzora — izgleda vsaj tako — ima o tem drugačne nazore. V svojem listu z dne 7. junija je oznanil, da pride v nedeljo 10. junija Perušek na razstavo in je pozival Slovence v Milwaukeeju, da naj se je tudi oni udeleže tega dne in pridejo v Art Institute razveseliti Peruška v narodnih nošah.

"Obiščimo razstavo v narodnih nošah! Pokažimo Amerikancem, da je Perušek naš človek in da smo ponosni nanj."

Na srečo je nekdo to nesrečno potezo narodnih noš

preklical. Kaj neki si bi mogli misliti drugorodci, ki bi videli skupino ljudi priti v tempelj umetnosti igrati "narodno zavest" v takozvanih narodnih nošah! Kaj bi mislili mi, če bi prišli na pr. Hrvti občudovati Meštovičeve kipe, ki jih je imel na razstavi v Ameriki, v svojih narodnih nošah? Mar se nam bi to zdelo kulturno?

Nepolitični odborniki.

Večina jugoslovanskih podpornih organizacij zatrjuje, da so popolnoma nepolitične, a njih glavni odborniki so aktivni v odborih lokalnih demokratskih in republikanskih klubov, kar vzame trditvi o nepolitičnosti vso vrednost. Iz Elyja poročajo, da je bil gl. tajnik JSKJ Anton Zbanič izvoljen za predsednika republikanskega kluba. Gl. tajnik KSKJ je aktiven politik, seveda v protidelavski stranki, in istotako mnogi drugi glavni odborniki. Nihče izmed njih, ki zagovarjajo "nepolitičnost", jim tega ne zameri. Hudi pa so, če je kak gl. odbornik ali splot kdorkoli izmed naših rojakov aktiven v socialističnem gibanju.

Komunisti o socialistični konvenciji

Po mnenju komunistov so bili na prošli konvenciji socialistične stranke sami izdajalci "radniških interesa", svoje gadno službovanje Wall Streetu pa so zakrili z radikalnimi frazami! Da bi jih šment!

Jej, kolikšna sreča!

"Prvič v zgodovini imamo Slovence... srečo in priložnost poslati v domovino, v lastno državo Jugoslavijo... "Miss Jugoslavijo".

To nepopisno čast je dobila Miss Kuhar v nekem lanskem kontestu. Ne pišem tega zaradi nje, ampak zato, da pomagam Tonetu Grdini razglasiati na vse vetrove našo srečo. "Šla boš kot zastopnica Slovencev, Hrvatov in Srbov, in povsod v naši krasni Jugoslaviji te bodo razumeli." Tako se navdušuje Anton Grdina v več ko dvokolonskem dopisu v Am. Domovini.

Mislil sem, da je Tone Grdina ameriški državlján, pa sem se zmotil. Kajti če bi bil državlján, ne bi zapisal, da je Jugoslavija "naša lastna država". — J. P.

Radnik se hudiče.

"Radnik" se zelo hudiče na Heywood Brouna, ker je baje v času stavke v Toledo dejal, da so njegove simpatije na strani milice. Broun je "ljujevi socialist", pravi "Radnik". Ne, ni, on je "freelancer". Bil so časi, ko se je smatral za veliko bolj radikalnega kakor so ameriški komunisti. Nato se je proglasil za "samostojno stranko enega člana". Broun

je torej najpopolnejša diktatura, proti kateri v njegovih "stranki" ni ugovora.

Pitanje?

Čemu je "Radnik" nepretrgoma skregan z resnico?

Boj proti "žeji".

V Milwaukeeju je pred nekaj tedni vprašalo za gostilniško licenco okrog 175 Slovencev in drugih Jugoslovancev, ki žele nadaljevati svojo točilniško obrt, ali pa odpreti nove salune.

Črnci za Macedonce.

V Chicagu se je prve dni junija vršila konvencija Macedoncev v boju za neodvisnost njihove domovine. Privedli so pod vodstvom hrvatskih komunistov tudi protestno parado, v katero so bili med drugim povabljeni komunistični črnci, ki so se odzvali v precejšnjem številu. Ako bi komunisti vprašali tiste, ki so delovali v JRZ, za svet, bi jim lahko odgovorili, da parade v Ameriki za osvoboditev narodov ali narodnostnih manjšin nič ne pomagajo.

Izjava in pojasnilo

West Allis, Wis. — Tistim, ki je zadeva, radi katere pišem, morda znana, se bodo mogoče čudili, čemu prihajam v javnost tako pozno s to izjavo. Toda kadar človek o čem išče podatke, jih ne dobi vselej zlahka in hitro. Meni je vzelo to precej časa. In v iskanju teh podatkov sem uvidel, kakšno zahrbtno delovanje se je dogajalo zadnjih par let v tej naselbini.

Da je na svetu polno zlobe in nevoščljivosti, in da so na tem grešnem svetu hinavci, farizeji, korumpiranci, provokatorji, zavajalci, pretepači, gojluji, tatovi, razbojniki in "ugrabitelji", mi je bilo kajpada znano. Presenetilo pa me je, ko sem izvedel, da imamo še toliko denuncijantov, ki so tako zavratni in strahopetni, da nimajo poguma nastopiti v obraza v obraz. Ker nimajo poštenih argumentov, delujejo zahrbtno in skušajo na ta način škodovati svojemu bližnjemu.

To zadnje se je tudi meni pripetilo. Vsled mojih aktivnosti pri zadnjih občinskih volitvah so me denuncirali krajni pomožni akciji (Outdoor Relief), da naj mi ne dajo podpore.

Izjavljam, da zanjo nisem nikoli niti vprašal, zato so ti, ki so mi jo hoteli odtegniti, dosegli le blamažo, mojega delovanja za pokret pa kljub svojemu nerganju niso ustavili.

Zalostno dejstvo pri tem je, da so se pustili vjeti nekateri člani kluba št. 180, ker so verjeli denuncijantom. Taka lahkovernost sodrugov škoduje koncem konca samo delavskemu gibanju.

Konstatiram ponovno, da nisem nikoli pri nobeni pomožni akciji ali reliefu prošil niti vprašal za podporo. Tisti pa, ki so verjeli in ponavljali pogreto govornico, naj si v bodoče iz te skušnje zapomnijo, da je boljše vsako stvar premisliti, kakor pa jo pogrevati in razširjati, brez da se bi uverili o njeni resničnosti. V vsakem slučaju je previdnost zelo priporočljiva čednost.

Frank Candek.

Ali ste naročino na Proletarac že poravnali?**BARETINCIC & SON**

Tel. 1475
POGREBNI ZAVOD
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Tel. 1475

Tel. 1475

Tel. 1475

Tel. 1475

Tel. 1475

Tel. 1475

Tel. 1475

Tel. 1475

Tel. 1475

Tel. 1475

Tel. 1475

Tel. 1475

Razprava v klubu št. 1 o prošli strankini konvenciji

Chicago, Ill. — V petek 22. junija bo v klubu št. 1 razprava o sklepih prošle konvencije socialistične stranke, posebno o novi načelni izjavi. Najprvo bosta o konvenciji in njenem delu poročala Donald J. Lotrich in Chas. Pogorelec, potem slede vprašanja in razprava. Debata o Molekovem predavanju se bo vršila enkrat pozneje. — P. O.

Nace Zlemberger na agitaciji

"To je moja zadnja agitacijska tura", piše Nace Zlemberger iz Girarda, O., kjer je bil v namenu, da dobi naročnikov Proletarcu. S sodruzi v družicami je zelo zadovoljen — so res iskreni in prepričani socialisti. Toda Nacu je neljubo, ker mu kljubujeta vid in sluh, in to dvoje je na agitaciji tako neobhodno potrebno!

Nace je poleg naselbin v vzhodnem Ohiu obiskal naselbini Farrell in Sharon v Pa., in Akron, Warren ter Barberton v Ohiu.

V Girardu in v drugih naselbinah okrog Youngstowna je obiskal precej rojakov. Uspeh ni bil slab. Bil bi še boljše, pa so se nekateri nekaj dni poprej naročili na "Enakopravnost", za katero agitira Ivan Jontez. Obljubili so mu, da si naroče tudi Proletarca, ko si nekoliko opomorejo.

"Proletarca" se mnogi zelo branijo, ker ga ne poznajo, piše Nace, in pa ker se ga boje. Če pa se bi delavci socialisti in delavskih listov v svoji nevednosti ne balli, ne bi glasovali za Hooverja, Roosevelta, Mussolinija in Hitlerja. Zato pa je naloga socialistov, da širijo z vsoto mogočo požrtvovalnostjo delavske liste, kakor je Proletarac.

John Metelko O. D.

Priičemo oči in določimo očala
6417 St. Clair Avenue
CLEVELAND, O.

Dr. ANDREW FURLAN

DENTIST
Phone: Canal 9694
1858 W. CERMAK RD.
CHICAGO, ILL.
Office hours:
9-12 A. M.; 1-5 and 6-8 P. M.
Friday and Saturday all day
and evenings.
Waukegan office at
424-10th St., Tel. Ontario 7213
Mon., Tue., Wed. and Thu. till
noon. Sun. by appointment only

PRISTOPAJTE K**SLOVENSKI NARODNI****PODPORNI JEDNOTI**

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva.
Deset članov(ic) je treba za
novo društvo. Naslov za list i-
za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

FENCL'S**RESTAVRACIJA IN****KAVARNA**

2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382

Friatna in okanna domača jedila
Cene zmerne. Postržeba točna.

Tel. Crawford 1382

Tel. Crawford 1382

Tel. Crawford 1382

Tel. Crawford 1382

Tel. Crawford 1382

Tel. Crawford 1382

Tel. Crawford 1382

Tel. Crawford 1382

Tel. Crawford 1382

Tel. Crawford 1382

Tel. Crawford 1382

Tel. Crawford 1382

AKO ste prejeli Proletarca, ne da bi si ga sami naročili, je vam bil poslan, ali pa izročён po naročilu nekoga, ki želi, da ga prečitate in ako vam ugaja, da si ga naročíte. Prečítajte to števílko Proletarca pazno, in uvideli boste, da vam vaš prijatelj nudi list, ki je res vreden, da postanete njegov naročnik.

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO.

FRANK GRILL, predsednik

PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGO

Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Ciceru in
Berwynu in dovažajo čistega na dom

TOČNA POSTREŽBA
1727-1731 W. 21st STREET

DELO JAMCENO
CHICAGO, ILL.

Telefoni: CANAL 7172-7173

STALIŠČE SOC. STRANKE O DELOVANJU V UNIJAH

(Nadaljevanje s 1. strani.)

da aranžirajo skupno kampanjo z unijami proti fašizmu in drugim represijam civilnih svobodčin ter za pobijanje diskriminacij proti črncem v delavskem gibanju.

„6. Delavski oždek eksekutive soc. stranke mora postati bolj učinkovite. V svrhu bolj učinkovitega delovanja v unijah in za izvajanje strankinih smernic, naj stimulira države in okrajne organizacije k ustanovitvi delavskih odborov, predvsem v industrijskih centrih, ki naj koordinirajo aktivnost članov v unijah. Kolikor dopuščajo sredstva, naj upošljo organizatorja in stvari take ustanove, ki so potrebne za učinkovito izvajanje namenov te resolucije. Ustanovi naj tudi stalno agencijo za kolektanje in distribucijo podpore stavkarjem.“

Resolucija torej določno naglašajo, kaj so v unijah naloge socialistov in somisljenikov. S takimi kot so, ni nihče povsem zadovoljen, posebno ne z onimi, ki so v rokah reakcionarjev in izpostavljene za izrabljanje raketirjem. Ampak socialistična stranka smatra, da so unije v svoji obliki in psihologiji nezadovoljive zato, ker manjka v njih socialističnega duha in idealizma. Edino socialisti bodo v stanju zanesti vanje psihologijo načel-

nosti proti tendencam golega materializma, kateri ne vodi drugam kot v demoralizacijo in korupcijo.

Konvencija naše stranke v Detroitu je razpravljala in sklepala o unijah ne kakor da so nekaj zelo oddaljenega od nas, ampak s stališča, da so unije in socialistično delo v njih najvažnejša stvar v sedanjem času.

Letos in lani ni bilo stavke, v kateri ne bi sodelovali socialisti, ne samo kot posamezniki, ampak z organizirano akcijo. Je pa še tisoče članov socialistične stranke, ki so v kampanji za moralno dvigovanje delavskih unij več ali manj brezbrilni. To je napačno in kvarno delavski stvari. Ako se ne bomo žurili, nas bo kapitalizem prahitel in naprtil fašizem na pleča. Mnogi delavci mislijo, da se v tej deželi to ne bi moglo zgoditi. Tudi v Nemčiji so se tolažili s tem, pa so se ukanili.

Slovenskih in drugih jugoslovanskih delavcev je tisoče v unijah. V njih lahko v smislu tu navedene resolucije veliko stori, kar bo koristilo unijam in socialističnemu gibanju. Čas cincanja in mlčnosti je minil. Zdej se gre le zato, kdo se obrzi in kdo naj pride na vrh. V tej tekmi spada zmaga po vsej pravici delavstvu. Doseglo je bo, če se zanj organizira in pripravi.

ANTON GARDEN:

Socialistična stranka in njena načelna izjava

V prihodnjih tednih bo v strankinih klubih, posebno med ameriškimi sodruzi, živahna agitacija, za in proti novi strankini načelni izjavi, ki pride na splošno glasovanje. Namen teh vrstic ni agitacija za ali proti, le nekaj misli, tikajočih se stranke ameriškega radikalnega gibanja, želim izraziti.

Amerika je v marsičem čudovita dežela; najbolj menda pa v tem, da je brez močnega delavskega in radikalnega gibanja. Radikalni element v Ameriki sicer ni nepoznan, je pa silno kaotičen in v marsičem sličij "robustnim" individualizmom na drugem koncu. Vsed tega ni čudno, če je "leadrov" na preostanju in vsak pa obdan z malo skupino privržencev. Posledica tega je kaleidoskopična slika stranke, ki vse skupaj štejejo komaž za ne preveč jako organizacijo — če bi jih bilo mogoče skupaj spraviti. Povojna doba se lahko imenuje doba Velike konfuzije med ameriškimi radikalnim elementom.

Socialistična stranka, ki je pred vojno med delavstvom in farmerji dobivala trdna tla ter postajala tudi politična sila, je v povojni dobi skoraj popolnoma razpadla. Ostalo je le ogrodje in pa tradicija velikega Debsovega gibanja, ki je vstalo in umrlo z njim vred.

Vojne furije, ruska revolucija, razkol v stranki, "prosperteta" z vso kričavo kampanjo o splošnem blagostanju, "visokih" plačah in prilikah za borzno igranje — vse to je izpodbilo tla ameriškemu radikalizmu, ki se je pred vojno stekal in koncentriral z navidežno stabilizacijo v socialistični stranki.

Z razkosanjem stranke in nastalim bojem med socialisti in komunisti je ameriški radikalizem (razredno zavedeni elementi vseh baž) zagazil v puščavo, v kateri se še danes v precejnji meri nahaja. Ni je dobe v zgodovini ameriškega delavskega gibanja, v kateri so radikalni elementi igrali bolj jalova vloge kot v povojni.

"Praktičen" element je postal cinčen in šel v dobri meri na lov za materialno osebno srečo. Nekatere je privabila

borza, druge zemljiška špekulacija. Na radikalizem in socializem so pozabili. V "novem" kapitalizmu so se počutili dobro — do gospodarskega krah. Romantični elementi lepo število iskrenih radikalcev in pa pustolovci tanke vesti in brezobzirnosti so dobili strop v komunistični stranki, kjer so kmalu pričeli izključevati drug drugega. V "manevrisanju" so postali eksperti — edino poglavje, ki so ga izrgali iz knjige "leninizma". Potvarjanje in laž v boju proti "social-fašizem" je postal credo in glavno orožje, s katerim so v dobri meri tudi uspeli. Uspehi so obojevarstveno, najbolj pa v lastnem diskreditiranju.

V socialistični stranki so ostali le najbolj lojalni elementi, deloma vsled bogate strankine tradicije in deloma v upanju, da se gibanje zopet obnovi. Ker do tega ni hotelo priti, ker stranka ni bila privlačna za agresivne elemente, se je v njene vrste bolj in bolj pričel usedati "deficitizem" ali poražnost. Vdajajoč se "objektivnim" razmeram, je stranka bolj in bolj okostenevala in se pogrezala na desnico. V tem okostenevanju, vsled komunističnih agresivnih napadov in pa vsled "objektivnih" razmer — namišljene in resnične prosperitete — so mnogi vplivneži sodruzi izgubili vso revolucionarno perspektivo.

Za skrahiranje socialističnega gibanja v Ameriki je zmotno iskati krivcev le med komunisti, velike zasluge kot jih imajo. Niti niso odgovorne "objektivne" razmere. Večja krivda za skrahiranje je najti v lastnih vrstah, v glavnem v vodstvu stranke.

Kakor briljant in iskren je bil pokojni sodrug Morris Hillquit — tudi konservativizma nru ne more nikdo očitati, dokler se niso komunisti vrgli z vso silo za uničenje stranke (in dokler ni prišel do precejšnjega premoženja), je slednja pod njegovim vodstvom od približno 1921 naprej vidno hirala.

V dobi komunistične romantike je naprav konservativizem in reakcionarnim unijskim voditeljem njegova skupina zavzela taktiko tolerance, ki

se često ni ločila od klanjanja. Proti raketirstvu, ki se je posebno v povojnih letih ukoreninilo v mnogih unijah, ni Hillquitova skupina imela niti besede. Molčala je napram tistim članom, ki so se s svojo aktivnostjo v unijah kompromitirali in često postali le osebni koristilovci. Na Rusijo je gledala s sovražnega stališča.

Vsled tega dekadentnega tona je stranka pri iskrenih radikalnih elementih izgubljala na ugledu in ga v mnogih slučajih popolnoma izgubila. Flasko s poskusom za ustanovitve bona fide delavske stranke v LaFollettovi kampanji leta 1924 je bil nov udarec, posebno za člane. Ta udarec bi bila prebolela le, če bi bila šla stranka naprej in s listim elementom, ki je bil pripravljen sodelovati v novi stranki, ustanovila novo gibanje. Zgubiti itak ni imela dosti. Ampak tradicija in negotovost sta bili močnejši kakor pa volja za novo orientacijo.

V naslednjih letih se je stranka še bolj zredčila po številu in še bolj pa po vplivu. Moralno jo je pričel dvigati šele Norman Thomas pred nekaj leti, ko je odprto pričel kritizirati hillquitovce — sedaj "stara garda" radi njih stališča napram Rusiji in unijam, da se gotovo udeležijo se je v četrtek 21. junija ob 7:30 zvečer v dvorani št. 3 v S. N. D. Potrebujemo, da se posvetujemo o pripravah za bodočo konferenco klubov JSZ in društev Prosvetne matice in da skupno določimo datum njenega zborovanja. Zaeno s konferenco bomo imeli manifestacijsko prireditev v našem področju. Namenjena bo agitaciji in pa za okrepitev konferenčne blagajne.

Na milwauški konvenciji leta 1932 je bil ta element že toliko številen in pogumen, da je nastopil odprto proti strankinemu vodstvu, v glavnem proti hillquitovcem. S to opozicijo, ki jo je pričel Thomas par let prej in pritegnil v organizacijo nekaj novega elementa — prvič v povojni dobi — je stranka zopet pričela rasti, ne sicer naglo, vendar pa je bil tok zaobrtnjen. Do vidnejšega razmaha je prišlo šele po milwauški konvenciji, ki je dala stranki novega življenja deloma vsled revolte proti hillquitovcem in deloma vsled predsedniške kampanje ter lastnega diskreditiranja komunistov.

Poleg "militantov" so se zadnje čase pojavili v stranki tudi "levičarji". Pred detroitško konvencijo so izdali program (izdali so svojega tudi "militanti" in "stara garda"), ki je revolucionaren dokument. Njegovo jedro je, da delavstvo ne bo premagalo kapitalizma s parlamentarno akcijo, pač pa se mora pripraviti na diktaturo proletarijata. "Stara garda" to načelo odločno zavrača.

"Militanti", s katerimi se deloma strinja tudi Thomas in deloma tudi "levičarji", stoje v sredi med tema dvema ekstremoma. Njih stališče je

potreba po "radikaliziranju" delavskih mas, predvsem unij, ter "akcija". Zgraditev borbenih delavskih organizacij ter mase prežeti z upornim duhom — to je sedaj važnejše vprašanje za ameriške socialiste kakor pa parlamentarizem ali diktatura, argumentirajo "militanti" ali "aktivisti". Delavstvo ima itak revolucionarno pravico, da dobi vlado tudi z revolucijo, če politična akcija propade. Sploh bo taktiko narekovala buržvazija sama, v slučaju potrebe tudi delavsko diktaturo.

Vsi ti pojmi in struje so treble skupaj na zadnji konvenciji. Predominirali so "militanti", ki so dobili kontrolo v eksekutivi. Oporo so imeli tudi pri "levičarjih". Sprejete resolucije pa so kompromis med nazori vseh treh skupin, kar je pač logično, ker jih ne ločijo ravne črte. Tudi načelna izjava je kompromis med "militanti" in "levičarji".

Dokument sam na sebi zavzema strogo antivojno stališče in se tudi ne izogiba vprašanju diktature ter demokracije. Glede prve se od slovitel sentlouiske resolucije, s katero se je stranka leta 1917 postavila proti vojni, loči v glavnem v tem, ko pravi, da je naloga delavstva, da v slučaju novega klanja zaobrne vojno proti kapitalizmu, ga premagati mu iztrga vlado iz rok. Proti fašistični diktaturi pa načelna izjava pozitivno delavsko diktaturo kakor tudi polastitev vlade v slučaju popolnega skrahiranja kapitalizma ter konsekventnega kaosa.

To je ves "boljševizem" načelne izjave. V oči del političnega razvoja in dogodkov v povojnih letih v Evropi, kjer je fašizem uničil velik del delavskega gibanja, bi ta deklaracija ne smela biti preradikalna oziroma "prenevarna" za nobenega socialista, vsaj ne za marksista. Določa nič drugega kot socialistično taktiko in luči sedanjih družabnih potreb in svetovnih dogodkov. Kadar se povrne doba "Sunday-school" socialistov, tedaj bo odgovarjala pa drugačna taktika in naravno tudi drugačna načelna izjava.

Važno za Waukegan

No. Chicago, Ill. — Vsi zastopniki, izvoljeni v društvih Prosvetne matice v Waukeganu in No. Chicago so prošeni, da se gotovo udeležijo se je v četrtek 21. junija ob 7:30 zvečer v dvorani št. 3 v S. N. D. Potrebujemo, da se posvetujemo o pripravah za bodočo konferenco klubov JSZ in društev Prosvetne matice in da skupno določimo datum njenega zborovanja. Zaeno s konferenco bomo imeli manifestacijsko prireditev v našem področju. Namenjena bo agitaciji in pa za okrepitev konferenčne blagajne.

Frances Zakoviak, tajnika.

Naročajte knjige iz Proletarceve knjigarne.

NAD \$20,000,000 JE TREBA POVRNITI

Illinois Bell kompanija, ki pripada telefonskemu trustu, bo morala vrniti klientom čikaškega okraja \$20,700,000, ki so jih plačali preveč od oktobra 1923 naprej. Telefonska družba je namreč takrat področila telefon vsem tistim odjemalcem, ki v telefonski aparat za vsak svoj klic sprosti plačujemo v gotovini. Interesanti, ki so upogovarjali, so se pritožili illinoiski komercialni komisiji in nato do višjih instanc skozi do vrhovnega sodišča Zed. držav, katero je končno odločilo v prilog odjemalcev telefonskih naprav in ukazalo kompaniji, da jim mora povrniti omenjeno preveč zaračunano vato. Na sliki so klerkinje v posebnem oddelku Western Electric kompanije v Chicagu, ki iz telefonskih izkaznic in rekordov prošil let računajo, koliko kompanija dolguje vsakemu prisadetemu posamezniku.

OTO BAUER:

VSTAJA AVSTRIJSKIH DELAVCEV NJNI VZROKI IN POSLEDICE

(Nadaljevanje.)

Samo en zgljed za brezpravni in nezakoniti sistem, ki se je razvil pod absolutizmom gospodov Dollfussa in Feya! V Ebensteinu na Koroškem sta se dva funkcionarja landnosta 28. januarja ponoči na cesti sprla s petimi heimwehrovei. Heimwehrovcji so začeli v svoja politična navprotnita streljati. Čez nekaj časa so jih orožniki aretirali in jih privredli pred okrožnega sodnika doktorja Hradetzkega. Sodik je odločil, da morata dva izmed njih ostati v preiskovalnem zaporu. V noči 30. januarja pa so prišli na sodniško orožniki iz št. Vida ob Glini s poveljem podkaplarnja Feja, da se morata zaprta heimwehrovca takoj izpusiti, okrožni sodnik dr. Hradetzky pa mora biti odveden v koncentracijski taborišče, ker se je upal zapreti dvojje heimwehrovecev v preiskovalni zapor. In tako se je tudi zgodilo...

Najžalostnejšo vlogo pa je igral v tej dobi krenja ustave zvezni predsednik Miklas. Kq je bil izvoljen za predsednika republike, je pred parlamentom slovesno in po verskih običajih prisegel na ustavo. Enajst mesecev se je vsakemu obiskovalcu — tudi mnogim socialnim demokratom — z ginjnim glasom prišlo v uho, kako ga kot pobožnega kristjane teži vest, ker mora vkljub temu trpeti protustavno diktaturo. Toda vsega tega bi mu ne bilo treba trpeti; bila je njegova pravica in tudi dovolj moči je imel, da bi zapolnil krivoprisežne kršitelje ustave in znova obnovil ustavo, ki je nanjo prisegel. Toda tega ni storil, — tako dolgo ne, dokler ni prišla krvava katastrofa, s katero se je doba protustavnosti in protizakonitosti morala končati.

Taktika napram diktaturi

Po izidu poslednjih volitev je zastopala socialna demokracija 90 odstotkov delavstva, dve tretjini dunajskega prebivalstva, presežno večino mestnega in industrijskega prebivalstva v Avstriji, 41 odstotkov celotnega avstrijskega ljudstva. In ta ogromna stranka s 600,000 člani in poldruhim milijonom volilcev je postala 7. marca 1933, po nastanku vladne diktature docela brez moči. Parlamenta ni bilo več. Radi uničenja tiskovne in zborovalne svobode je bilo nemogoče samo protestirati zoper protipravne vladne odredbe. Zakonitega sredstva za boj proti protizakoniti diktaturi ni bilo nikakega.

Diktatorske določbe so delavstvo težko prizadejale. Samo en zgljed! Takoj v začetku diktature je bila z vladno odredbo kolektivna pogodba stavbinskih delavcev odprav-

ljena, vlada pa je njihove mezede občutno znižala. Kmalu nato je bila z odredbo znižana brezposelna podpora za brezposelne stavbinske delavce, velikemu delu stavbinskih delavcev pa je bila sploh odvzeta. Obenem je vlada s svojim finančnim bojem proti-dunajski občini onemogočila, da bi ta občina še nadalje zidala velike stanovanjske zgradbe; ker ne zidajo v Avstriji hiš zasebniki, so dunajski stavbinski delavci videli, da bodo v naslednji sezoni brez dela. Obenem pa je vlada odločila, da bodo odslej opravljali vsa dela ob rekah in pri gradbah izven Dunaja "prostovoljne delavske čete", ki so bile ustanovljene po nemškem zgledu; tako so stavbinski delavci izgubili vsako upanje, da bi dobili delo vsaj kaj drugeje. Ni manj kakor stavbinski delavci pa so bili prizadeti tudi drug delavski poklici. Tako rudarji, ki so začeli po odredbi dobivati namesto štirinajstredneve mesečno mezdo, kar je delavcem močno otežkočalo kontrolo, obenem pa je podjetniškom omogočalo, da so začeli dogovorjene mezde znižavati; prav tako pa je bilo bolezensko in nezdgodno zavarovanje bistveno poslabšano. Prav tako so bile z vladnimi odredbami tudi železničarjem občutno znižane mezde; železničarji so bili obenem oropani pravice, da bi bilo njihovo zastopstvo vprašano za mnenje, vrhu tega pa se je začel nanje silni pritisk za pristop k "Domovinski fronti" vladnih strank; zagrozilo se jim je, da bodo odpušeni iz službe, če tega ne storijo. Tudi brezposelni so bili nočno prizadeti; z odredbami so bile brezposelne podpore bistveno znižane, desetstotcem pa sploh odvzete.

Delavci so od svoje stranke zahtevali pomoč in varstvo. Kar razumeti niso mogli, da je bila večeraj še tako močna stranka sedaj prav za prav brez moči. Zahtevali so boj zoper diktaturo.

Toda s kakšnimi sredstvi in na kakšen način naj bi se ta boj bojeval, ko zakonitih sredstev ni bilo več na razpolago?

Kakor delavci vsega sveta so tudi avstrijski delavci čutili, da je sramotno, da sta v

Nemčiji mogočna socialna demokracija in velika komunistična stranka brez bojev podlegli fašizmu. Na lastnem telesu so občutili, kako zelo je ta poraz nemškega delavskega razreda, ki se je izvršil brez boja, ohrabil reakcijo v drugih deželah. Prisegli so: "Pri nas se ne sme tako zgoditi, kakor se je zgodilo v Nemčiji." In čutili so: "Svoboda je izgubljena, če ni mož, ki bi bili pripravljeno boriti se zanjo in dati zanjo tudi življenje." Mislili so si: "Toipa nasilnih mož, ki stoji za njimi samo pečica naroda, se bori proti socialni demokraciji in proti nacionalnim socialistom obenem, to se prvi: proti najmanj sedemdesetim odstotkom celotnega ljudstva. Prelomila je ustavo, ki je nanjo prisegla, vsak dan tepta pravice, ki jih jamči ustava ljudstvu in posebnemu državljanu. Kot državljani imamo zato pravico, la spodimo to tolpo kršiteljev ustave in da z bojem izsilimo obnovo demokratske ustave." Vedno večje množice delavstva so zahtevale revolucijo proti diktaturi.

Stranka se je dobro zavestala nevarnosti, ki izvirajo iz "revolucionarnega upora." Vedeli smo, kako težko bi se poročila splošna stavka v dobi, ko je bila več kakor tretjina delavcev brezposelna, v času, ko so mnogi delavci radi tritritiro, petletne brezposelnosti locela demoralizirani, v času, ko se vsak zaposleni delavec reše za svojo službo. Vedeli smo, da bo skušala diktatura vsako stavko nasilno zlomiti, la se bo zato splošna stavka v nekaj urah izpremenila v obojožen boj. Zavedali smo se, la nas bo nasprotnik v takem boju prekašal s strašno, moledno vojni tehniko. Zato smo storili vse, kar se je le dalo, la bi se ognili takemu nasilnemu boju.

(Dalje prihodnjič.)

Setev v Sovjetski uniji

V Sovjetski uniji je bilo do 5. junija posejanih z žitom 228,328,000 akrov zemlje ali blizu 20,000 akrov več ko leto li, da je sramotno, da sta v

PREDNO NAROČITE KURIVO SE POUČITE O DEJSTVIH CENENE PLINSKE KURJAVE!

V dokaz, da lahko zdaj vsaka hiša zmore plinsko kurjavo, jo bomo instalirali na naše stroške in odstranili na naše stroške, če vam ne bo ugajala

MODRO je, ako gledamo v bodočnost, se pripravimo za zimo, toda bodite sigurni, da podvzamete pravi korak. Predno naročite kurivo, se vam bo izplačalo, da temeljito preiščete možnosti avtomatične plinske kurjave v svojem domu. Cena plinu za kurjavo je zdaj polovica tiste, ki je bila tekom 1930-31 kurilne sezone. In, kar je najbolje, plinsko kurjavo lahko preizkusite v svojem domu, ne da bi investirali en cent za opremo. Da dokazemo, da lahko zmoro zdaj vsak dom kurjavo s plinom, ga bomo instalirali v vaši sedanji peči na naše stroške. Lahko ga preizkušate en mesec, dva meseca, eno leto. Ako boste tekom prvega leta opoznali, da vam plinska kurjava ne ugaja, jo bomo odstranili na naše stroške in postavili nazaj vašo prejšnjo kurilno opremo v dober red. Med tem, ko boste preizkušali plinsko kurjavo, boste plačali samo \$3 na mesec za najem opreme v povprečnem domu, za devet kurilnih mesecev. Ko se odločite, da boste obdržali plinsko kurjavo, se vam bo najemnina, ki ste jo plačali, odračunala od nakupne cene opreme. Najemnina je vključena z računom za plin, ki ga rabite. Glede plinske kurjave v vašem domu smo vam z informacijami radevolne na razpolago. Pokličite svoj najbližji plinski urad danes.

V preizkušnji kurjave ne investirate ničesar

Plinska kurjavo se more instalirati, ne da bi investirali en cent za opremo... Da dokazemo, da vsak dom zdaj zmoro kurjavo s plinom, jo bomo instalirali na naše stroške — odstranili jo na svoje stroške, ako vam ne bo ugajala. Sprejmite to izredno ponudbo. Telefonirajte svojemu najbližjemu plinskemu uradu DANES.

GAS HEATING DIVISION THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS WESTERN UNITED GAS AND ELECTRIC COMPANY

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO Adria Printing Co. 1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL. Tel. Lincoln 4700 PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

NOV PROBLEM ZA NRA IN ZA — PRIZADETE

Nedavno se je neki ubožni zakonski dvoji v Kanadi rodilo pet otrok hkrati. "Zdaj petoročki, prej dvakrat dvojčki," je pojamal oče. Vprašali so ga, če je ponosen nase. "Taki moški, kakor sem jaz, bi morali biti v ječi," je poparjeno odvrnil. Postal je boljše volje šele, ko so ga "promoterji" začeli nagovarjati, da naj da svoje petoročke na ogled publiku v čikaški svetovni razstavi. Ker so mu obljubili precejšnjo vsoto denarja, je pristal v ponudbo, toda račune je prekrizal zdravnik, ki je dejal, da so drobni malčki prenehati za razstavo in ne bi prenesli vožnje. Na tej sliki je istotako velika družina Larry Wycoffa v Sac City, Ia., ki se je nedavno pomnožila s četvorčki, da ima zdaj devet otrok. Na sliki na vrhu so novorojenčki in mati, spodaj pa oče z ostalo deco.

Piknik "Slavije"

Chicago, Ill. — V nedeljo 24. junija se bo vrtil pri Kolu v Willow Springsu piknik društva "Slavija" št. 1 SNP. Vstopnice so po 25c. Navodila, kako se pripeljati tja z avtobusi so v sredini "Prosveti".

Listnica uredništva

Nekaj dopisov, katere smo prejeli v ponedeljek, je bilo odloženih za objavo v prihodnji številki, ker v tej ni bilo več prostora.

Solidarnost v Mehiki

V Mehiki je nedavno zastavljalo 3.000 delavcev ameriške Eagle Oil kompanije. Ker je bila družba krogantna, je mehiška delavska federacija zapretila z generalno stavko. Predsednik republike Rodriguez se je nato ponudil za posredovalca. Odbrle sta ga obe sporni stranki.

Obnovite naročnino

Kadar vam naročnina poteče, storite Proletarcu veliko uslugo, ako jo poravnate brez opozorila.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako priredba vašega kluba ni vključena, nam sporočite.

JUNIJ.
CLEVELAND, O. — Izlet kluba št. 49 JSZ v nedeljo 24. junija na Tanckovo farmo v Willoughby.

JULIJ.
CLEVELAND, O. — V nedeljo 15. julija piknik kluba št. 27 JSZ in pevskega oddelka "Zarje" na Pinstarjevih farmah.

DETOIT, MICH. — Izlet klubov št. 114 in 115 JSZ na Upper Strait Lake v nedeljo 21. julija.

AUGUST.
CANONSBURG, Pa. — V nedeljo 5. avgusta konferenca klubov in društev Prosvetne matice.

CLEVELAND, O. — V nedeljo 5. avgusta piknik soc. stranke clevelandskega okraja na Pinstarjevi farmi.

SEPTEMBER.
DESETI redni zbor JSZ 1., 2. in 3. septembra v Clevelandu, O.

OKTOBER.
CHICAGO, ILL. — Dramska predstavitev kluba št. 1 v nedeljo 21. oktobra v dvorani CSPA.

NOVEMBER.
CHICAGO, ILL. — Koncert soc. pevskega zbora "Sava" v nedeljo 25. novembra v dvorani CSPA.

Kupujem staro zlato
bodisi ure, uhane, prestane itd., po izredno visoki ceni.
Zgledite se pri meni.
LEBER — ZLATOR
3817 W. 26th St., Chicago, Ill.
6504 W. Cermak Rd., Berwyn.

Milwaukee Leader
Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.
Naslov: 540 W. Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street
1:30—3:30; 6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd.
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 9695
Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel. Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

svetu več ko kdaj prej. Veliko jih je med kapitalisti samimi, ki vidijo brezupno bodočnost svojega sistema in se sprizanjujejo z mislijo, da je socializem neizogiben. Darrow v svojem poročilu o pritožbah zoper NRA ter njegove pravilnike jasno konstatira, da new deal ne bo pomagal deželi iz krize, pač pa samo socializem. Danes torej ni več težko argumentirati za socializem, toda treba je na delo in organizirati.

Sodrug in sodružice, pojdite v akcijo s čimvečjo odločnostjo, da bodo poročila delegatov na zboru razveseljiva, ne pa jamranje in jokavost.

To pišem namesto mojega običajnega poročila, v nadi, da bo ta spis pripomogel k uspehu bodočega zbora.

Poročevalec.

X. REDNI ZBOR J. S. Z.

Volitve delegatov za X. redni zbor JSZ trajajo do 31. julija. Vsak klub JSZ je upravičen do delegata. Natančna pojasnila so v pismu, ki ga je poslalo tajništvo JSZ vsem klubom JSZ in društvom Prosvetne matice. Izvolite tudi namestnike.

Zbor bo odprt v soboto 1. septembra v Clevelandu in zaključen v ponedeljek, na Delavski praznik, dne 3. septembra.

Aranžmo imajo skupni klubi JSZ v Clevelandu. Priporočljivo je, da izvolijo v ta namen potrebne odseke, da bo delo v zvezi z zborom toliko boljše in uspešnejše opravljeno. Priporočljivo je, da se kliče v ta namen najprvo konferenco vsega članstva JSZ v Clevelandu, na kateri se bodo posvetovali in sklepali glede priprav in morebitnih priredb v času zbora.

Potreben je tudi agitacijski, oziroma publikaški odsek, ki bo oglašal zbor in vzbujal zanimanje zanj v imenu članstva JSZ v Clevelandu.

Potrudimo se vsi skupaj, da bo kongres zastopnikov naše delavskega enega najkonstruktivnejših v zgodovini jugoslovanskega proletarijata v Ameriki!

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

NARODNA TISKARNA
2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku.
NASA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

Nekaj misli k bodočemu rednemu zboru J. S. Z.

Bridgeport, O. — Prihodnji ali deseti redni zbor JSZ in Prosvetne matice bo torej v Clevelandu prve tri dni septembra. Ta zbor bo velikega pomena za delavsko gibanje in ameriški Jugoslovani. Vrtil se bo v času, v katerem so važni svetovni dogodki in pojavi že nekaj vsakdanjega. Šmo namreč v prehodni dobi, v dobi, v kateri se človeška družba presnavlja za novo uobdo.

Deseti redni zbor JSZ bo važen tudi s stališča naših ožjih problemov. Mi, kar nas je oriseljencev, se staramo. Za nami pa je mladina, ki je še brez smernice in politično nezgojena in neorientirana. Kako jo pridobiti za socialistične principe? To je važno vprašanje, ki mu bo moral bodoči zbor posvetiti več pažnje kakor jo je prejšnji zbor spomlanih 1932 v Milwaukeeju.

Na primer v slovenski ameriški metropoli, kjer šteje naša tu vzgojena mladina že tisoče. Vse se trudi, da jo pridobi, razen — socialisti!

V drugih nasejbinah ni nič oljše.

Res imamo med mladino nekaj zelo delavnih sodrugov in sodružic. Imena Rak, Lotrich, Menton, Grum, Kavčič, Frances Langerholc, John Vehar, Josephine Turk, Olga Vehar in nedvomno več drugih, katerih imena mi niso znana, so jorok, da delo za socializem med našo mladino ni nenačeto. Bo ga pa treba veliko bolj razširiti in prirediti tudi socialistične shode za našo mlajšo generacijo.

Nič manj važno vprašanje, ki pride pred zbor, je naše časopisje. "Proletarcu" bi morali člani JSZ in vsi napredni delavci dati več opore in časa za agitacijo. Slovenskih listov v tej deželi precej. Vsi se štejejo za delavke. Toda razen Proletarca, Prosvete, in jedne čase Enakopravnosti, vsi drugi delavci le hlinijo ter jih hinavsko odvrtajo d prave delavske zavodnosti. Zato ni čudno, da delavska tvoj tako počasi napreduje. Ampak tudi tukaj se svita. Se zelo v KSKJ se budi med članstvom duh uporništa, kar pričajo dopisi v njenem glasilu. Frančiškanski fatri in fratri bodo imeli veliko truda, če bodo hoteli obdržati verno maso v nevednosti.

Socialisti se moramo boljše organizirati za splošno agitacijo, da bomo lahko dosegli vse delavce — tudi tiste, s ka-

termini nismo imeli dozdaj nikakršnih stikov.

To stanje lahko preneha, če se napredni delavci hočejo organizirati za resno delo. Rokom lahko dopovedo, da jih demokratski ne bodo potegnili iz krize. Mali slovenski trgovci so večinoma ubožani. Po-vejmo jim, da se jim godi slabo, ker se delavcem godi slabo, zata naj rajše drže z delavci in spadajo v delavsko gibanje, kakor pa da bi štafajli kapitalističnim politikom.

Važno vprašanje za naše klube je, koga bodo poslali na zbor. Iz izkušenj iz prejšnjih zborov vem, da so bili nekateri zelo površni pri izbiranju zastopnikov za naš delavski kongres. Ker v socialističnem delu niso bili poučeni, in ker vsled svoje neaktivnosti niso imeli nikakih izkušenj, so bili na zboru le za število. Naj so bili vsi še tako dobri, jih niso mogli prenesti na klub in nasebino, v katero so se vrtnili, ker jim je nedostajalo potrebne sposobnosti za razumevanje.

V Proletarcu sem čital apele, da naj vsak klub pošlje svojega zastopnika. Pridruženjem se temu delu in članstvo se zanašala, da bo izvolilo izmed sebe za delegate take, ki bodo na tem izredno važnem zboru kos velikim nalogam.

Zelo priporočljivo je, da tudi društva Prosvetne matice pošljejo delegate. Posebno to lahko stori tista društva, ki so v bližini sedeža zbora.

Delegati, ki prihajajo na delavski zbor, nimajo s sklepanjem o dnevnih nikakih preglastic. Nekateri klubi so jim v stanju stroške povrniti, nekateri tudi ne. Toda v tej dobi, ko jih je toliko brez služke, jih je malo, ki bi mogli žrtvovati svoja sredstva, zato, ker jih nimajo. Klubi naj s tem računajo ter si pridobijo par dolarjev v pomoč delegatu, bodisi s prireditvijo piknika ali na kak drug način. Vožnje stroške delegatom klubov plača Zveza.

O socializmu se danes govori v tej deželi in drugod po

vjatska znanost je v vsej povojni dobi — kolikor je meni znano — najmanj pokazala, najmanj ustvarila novoga, kar bi se dalo praktično poročiti. Delo industrializacije agrarne Rusije je v glavnem odvisno od tuje kapitala in od tujih strokovnjakov, ki pomagajo pri tem delu ne iz ljubezni do Sovjetske unije, temveč zato, da čim več zaslužijo in se okoristijo.

Kaj hočem s tem povedati? Ali naj ta teorija pomeni, da je socialistična politika brez pomena in vse naše delo brez koristi, če spoznamo, da ni upanja na fundamentalne spremembe s samo politično akcijo? Ali naj pomeni, da je najboljše za socialiste in vse ostale levičarske revolucionarje, če prenehajo z svojo propagando in svojim bojem in prekrizanih rok čakajo na kemike, fizike, elektrotehniko in druge znanstvenike, da nam prinesejo novo civilizacijo in novo, kolektivno družbo?

Prav nič ne pomeni tega! — Revolucionarni delavci ne smejo zaradi tega niti eden dan, niti za las prenehati s svojo propagando. Vsa propaganda na političnem, ekonomskem in kulturnem polju se mora nadaljevati s polno parp. Propaganda revolucionarne levce, predvsem pa socialistična izobraževalna propaganda je potrebna za vzbujanje zavodnosti, za delavsko izobrazbo, da bodo delavci razumeli pravi smisel svojega življenja in česa jim je prav za prava. Ogronna večina delavcev ne ve tega — in baš ta ignoranta večina je največja ovira delavskemu gibanju.

Vzbujena in agresivna manjšina je že od nekdaj gonilna sila napredka. Baš taka sgresivna, čeprav od oblasti zaničevana, preklinjana in preganjana manjšina je zorala ledino znanosti in postavila temelj današnji industrijski revoluciji, ki je obenem temelj bodoče industrijske civilizacije.

Na svetu kar mgolji kričev in oviran napredka, zlasti v tej strašno konfuзни dobi, in te kričev in ovire, navidez malenkostne, je treba neprenehoma pobijati. Zato je potrebna socialistično-delavska propaganda in izobrazba. Reakcija vseh plasti v tem momentu napenja vse svoje sile, da porine svet nazaj. Ti si sicer ne bo uspelo, kajti — kakor sem prej omenil — svet ne pojde nazaj v dobo živinske transportacije in ročnih obrti, vendar se lahko zgodi, da reakcija naredi zastoj v razvoju znanosti. Ne smemo pozabiti, da je razvoj stal celih tisoč let po razpadu stare rimske države, ko je bila katoliška cerkev na višku svoje moči. To je pa treba preprečiti za vsako ceno — in zato je potrebna radikalna delavska propaganda.

Teorija, katero sem vam prej orisal — it katera se jedru glasi, da je **stodostotno uspešna kolektivizacija vse produkcije nemogoča brez stodostotne mehanizacije pridobivanja temeljnih sirovin, iz česar sledi, da je tehnična veda ključ do fundamentalnih sprememb civilizacije** — ta teorija bi pomenila le to, da se ne smemo preveč zanašati na masno politično in socialno revolucijo, da ne smemo zidati vsega na tako revolucijo.

Politična in socialna revolucija, pa na pride mirno z volitvami ali s civilno vojno — to ne dela nobene razlike — lahko radikalno spremeni vsak režim v štirindvajsetih urah; lahko spremeni ustavo in vse zakone in državi in lahko proklamira najširšo politično, ekonomsko in socialno svobodo za delavce, ki je sploh mogoča.

(Dalje prihinj.)

Kaj se je zgodilo s tistimi filozofi, ki so pravili, da v tej deželi ne bo prevrata v socializem, ker se ljudem predobro godi?

0 fundamentalnih spremembah civilizacije

Predaval IVAN MOLEK v klubu št. 1 JSZ dne 25. maja 1934

(Nadaljevanje.)

Socialisti lahko imamo eno tolažbo, katere ne morejo imeti pristaši "krepkega individualizma". Kolektivizem v novi družbi je neizogiben, pa naj se politična in ekonomska reakcija še tako upira in uprizarja šotak teror nad kolektivisti v tej prehodni dobi. Natura višjega industrializma nosi že sama v sebi bistvo socialnega lastništva, kontrole in načrtne ekonomije. Prvič bo aparat industrijske produkcije tako ogromen in med seboj tako tesno povezan, da bi bilo vsako privatno obratovanje tega aparata nemogoče; drugič pa bo obilje produktov tako veliko, da ne bo imelo nobene trgovske vrednosti za posameznika.

Privatno osvajanje in izkoriščanje materialnega bogastva izvira iz dejstva, ker je to bogastvo redko, tako redko, da ne more zadostiti vseh ljudi. Čim manj je kakih potrebnih, tem višjo ceno (vrednost) imajo in tem bolj besni tekma za te potreščine, prave in namišljene.

Agrarna civilizacija je bila že od začetka s svojim primitivnim in bolečim pridobivanjem glavnih potrebnih popolnoma prilagodljiva ustanovam privatne lastnine in denarne igre z vse ostalo parafernalo svojih tipičnih pritikin. Vse življenje posameznika in narodov v tej civilizaciji je bila divja igra — igra človeka s sovražno prirodo in igra med razredi ljudi, ki so med seboj tekmovali in tlačili drug drugega.

Ker imamo še danes produkcijo sirovin po metodah agrarne civilizacije, je ta divja igra še vedno med nami. Vzrok je jasein. Pridobivanje živeza in drugih absolutno potrebnih sirovin je še vedno naporno in omejeno na kmetijski sloj — ambicija ogromne večine ljudi pa je, da pride do teh potrebnih s čim manjšim naporom, brez težkega dela. To je osnovni vzrok, da so skozi vso dobo agrarne civilizacije odpravili primitivno produkcijo sirovin na najslabši sloj ljudi, na sloj, ki je bil brez moči, na sužnje, fevdne tlačane, danes pa odpravljajo na ljudi, ki jih smatrajo za najbolj zabitne, na farmarje in delavce, ki so bistveno še vedno tlačani.

Industrijska civilizacija, ki bo z mašinsko produkcijo živil in vseh drugih sirovin ustvarila ogromno zalogo potrebnih, bo naravno odpravila omenjeno divjo igro, ker ne bo več imela smisla. Agrarna civilizacija je dala idealno podlago za privatno last zemlje, za privatno izkoriščanje in za denarno igro; to je temelj, na katerem sloni privatno izkoriščanje v vseh preteklih dobah in v skladju s tem izkoriščanjem se je razvilo pravo, državnštvo, kultura, morala in vera; vse to je povezano med seboj.

Ker je nemogoče ustaviti razvoj industrijske civilizacije, je prav tako nemogoče preprečiti kolektivizma. Stroj so tu in ostanejo. To se pravi: prihajali bodo vedno boljše stroji in vedno večji procesi mašinske produkcije. Vsega tega ni mogoče ustaviti. Človeštvo ne pojde nazaj v dobo živinske transportacije in ročnih obrti.

Seveda, dokler ne pridejo najvažnejši kemijski procesi izdelovanja živil, proces umetnih kovin in pridobivanja direktne gonilne sile, morajo čakati glavni členi razvoja industrijske civilizacije in toliko časa bo med nami strašila agrarna civilizacija z vsimi svojimi barbarскими izrastki. Toliko časa bo človek odvisen za svoj živče od zemlj in vremena — in toliko časa bo tudi vsak pokus kolektivizacije riskantna igra.

Rusija se muči s kolektiviziranim življenjem že sedemnajst let in jaz se čudim, da njeni znanstveniki še niso prišli na sled procesu, ki bi začel, vsaj začel največjo revolucijo, na katero čaka izmučeno človeštvo. Sploh ni znano, če iščejo ta proces. Baš so

Glas iz So. Chicaga

So. Chicago, Ill. — Slovenska naselbina v So. Chicagu je podobna polarnim krajem zemeljske oble. Ne trdim, da je slovenska naselbina v So. Chicagu izmed drugih sličnih naselbin našega naroda najbolj mrtva, niti se ne moremo po našati, da je napredna in živa. Mogoče je temu nezanimanju krivo precej to, da v napredne liste prav malo ali celo nič ne dopisujemo. Tu se dogaja mnogo zanimivega, kar pa vsled neporočanja ostane javnosti prikrito.

Kar se tiče delavskega gibanja, je med tukajšnjimi Slovenci na mrtvi točki. Opazujoč Hrvate in Srbe, katerih je veliko tukaj, bi človek mislil, da je med njimi v tem oziru veliko boljše. Če pa njih delo in probleme motrimo od blizu, vidimo, da so približno na istem mestu kakor mi.

Glavna pozornost tukajšnjega ljudstva vseh narodnosti je bila obrnjena v napovedano stavo jeklarskih delavcev, ki pa je bila na konvenciji unije

dne 15. junija v Pittsburghu odložena za nedoloten čas, če zdaj sploh pride do nje.

Ko sem imela priliko poslušati možakarje govoriti o preteči stavki, ki bi jo delavci podvzeli v boju za izboljšanje svojih razmer v jeklarski industriji, je bilo med nekaterimi opaziti nekako boječnost in neodločnost. Na misel so mi prišli otroci in starem kraju, ki so se enako boječe pripravljali na prvo izpoved.

Cemu se bati borbe za pošteno stvar? Čemu strah pred gospodom, kadar vprašate za večji kos kruha, do katerega ste upravičeni?

Iz zanesljivega vira sem zvedela, da so odborniki slovenske cerkve in nekateri njihovi pajdaši tudi govorili o stavki in se spozumeli, da če pride do nje, da se ji ne pridružijo. Namreč, ako se bi pričela konec prošlega tedna, kakor je unija prvotno določila.

Če je to res, niso sebi ne narodno storili nobene časti. Vtisnilo bi si pečat sramote, kakršen nikdar ne izgina.

Delavci in delavske žene — iz časopisja ste lahko razvideli, da se kompanije boje poštene unije, ker vedo, da se bi borila za delavstva. Jeklarski baroni nočejo take unije, ki bi škodovala njihovim profitom in omejevala izkoriščanje delavcev. In ker je kompanija ne mara, naj vam bo to dokaz, da je vam koristna. Oklenite se je in delajte zanj.

In v slučaju, da pride do stavke, držite skupaj v boju vsi kakor eden. — Frances Metz

Izlet kluba št. 49

Collinwood, O. — Klub št. 49 JSZ priredi v nedeljo 24. junija izlet na Tanckovo farmo v Willoughby. Vabljeni na poset so člani kluba in naše občinstvo.

Pojdite se približno eno miljo čez most v Willoughby, potem obrnite na levo in vozite spet eno miljo. Kako voziti naprej, vam poveda napis ob cesti. Sicer pa je ta pikniški prostor prav lahko najti.

Pridite, da se zabavate z nami vred. Vsi ste dobro došli. Anton Skapin, tajnik kluba.

The Value of Political Democracy

The American people would appreciate political democracy if they should lose it.

If by their negligence they should let Fascism be fastened upon them, political democracy would be at an end, for the time being, and they would have a chance to repent at leisure—to repent their sins in having failed to take full advantage of political democracy when they had it.

Do not doubt for a minute that they would have good reason to repent.

The measure of freedom now prevailing would be abolished. You would be liable to be sent to prison or to a concentration camp for expressing your opinion in casual conversation. If you were to hand a leaflet or a book to a friend, you would be liable to be tried for treason and shot by a firing squad. You would have no vote, no choice whatever in selecting public officials, either national, state or local. You would have no union, you would not be allowed to belong to a political party, you would not dare to attend any meeting unless it was one approved by and kowtowing to the official Fascist gang. You would not be allowed to subscribe for any paper or other publication except those that supported the Fascist regime; indeed no other would be permitted to be published. All reading matter would be censored and only the kind that toadied to the Fascists would be allowed to be circulated. You would be no better than a chattel slave. You would be bound to serve your master without complaining or questioning and to ac-

cept whatever measly wage might be offered. Strikes would be prohibited. You would have no voice in public affairs. You would live the life of a scared rabbit surrounded by enemies.

If any such regime should come upon you, it will be your fault.

When we say "you", we mean "you, the useful workers of city and country." You have been neglecting your opportunities. You have been more interested in studying baseball scores than in studying the economic questions that vitally affect your lives and the lives of your children. You have been more interested in reading about berouged and half-naked women than in posting yourselves regarding problems of great public import. You have been all too willing to spend a dollar on a worthless movie and pinch a penny when someone wanted you to buy a book that would enlighten your minds. You have not taken the trouble to make yourselves intelligent voters. You have been satisfied to be mental infants and boobies. Sometimes you have voted and sometimes you haven't. When you voted, you let some designing Democrat or reprobate Republican lead you around by the nose and get you to vote against yourself and your children by voting the Democrat or the Republican ticket.

It has been a regular thing for you to make an ass of yourself at the ballot box.

If you should lose political democracy, it will, therefore, be your own fault, because you did not appreciate it nor

use it for the purpose of placing your own kind in control and bringing about better conditions.

And you would not only repent at leisure but you would repent bitterly. You would be punished to the limit for your negligence.

Do not let such a disaster come to pass. Even at this late day, try to realize the great value of political democracy and the measure of freedom which it brings to you. Post yourself on public questions. Cease to throw away your vote on Republicans or Democrats. Use your political democracy for the purpose of securing industrial democracy, which will emancipate you and yours from poverty and insecurity and give you prosperity and security. Join the Socialist party and help to build it up into a victorious movement.

—The Milwaukee Leader.

ONE WISE WARNING

Some 600 leaders in science and industry assembled in Chicago as guests of Alfred P. Sloan of General Motors to look into the future. Meeting at the Fair grounds dedicated to the past Century of Progress, they tried to forecast the next century of progress.

All these forecasts were optimistic. The average span of human life is expected to reach 70 years—which it certainly should, if the gains of the last 50 years are continued. Airplanes will become commonplace. New sources of energy will be tapped. Housing will be industrialized so that a good dwelling for a family will cost not more than \$2,000, and can be ready to live in one week after the order is given.

But though there were brilliant men present, learned men, famous men, only one man was wise enough to sound the warning that all other progress would be vain if we did not make progress in distributing wealth.

"The machine has not betrayed us," declared Glenn Frank, president of the University of Wisconsin. "We have betrayed the machine. Science and technology have given us the means by which we may emancipate the race from poverty, drudgery and insecurity."

"If we now prove incapable of using these means to the full, the verdict of history upon us will be that we were a people strangled by our own success."—Labor.

False Individualism

Under capitalism the welfare of the people does not come in for first consideration. We read that in New York 2 million people are housed in firetraps; that 44 persons have been burned to death in these tenements during the present year, and since 1901 there have been 1,422 of these sacrifices to the fire demon in New York city.

The Emergency Committee for Tenement Safety declares that 90 per cent of the 67,000 tenements in New York are, truly and literally, firetraps. This is only one of thousands of ugly excrescences that have grown out of capitalism in this country, all the result of false individualism which is blind to all economic values other than private profits.

W. L. Baldrige, in The Arkansas City Tribune.

"MORE WASTE WANTED"

Commenting upon the 10 million dollar fire which raged through Chicago's stockyard district some time ago, a building tradesman remarked: "That's good; now some workers will get jobs."

A callous and selfish viewpoint? Certainly! But a viewpoint which squares with the economic system under which we have been living and which now no longer functions in the interest of the great majority of us.

The fact is that waste is necessary under capitalism. One reason there are so many millions unemployed is because there is not more waste. If we could persuade the owners to live more riotously, to have more monkey dinners, to buy more automobiles, to purchase more yachts and to build more aristocratic clubhouses, more workers could be taken out of the jobless army and put to work in the service of capitalism's parasites. If we could induce the owners of industry to waste coal, waste light and waste human life, too, by making men's muscles do the drudgery which machines now do, that would solve much of the problem of surplus workers. If we could—as we probably will if capitalism continues to function—start another international war in which billions of wealth could be destroyed and millions of lives snuffed out at the rate of \$25,000 per life, then the breadlines would disappear for a while.

The reason waste is necessary is that under capitalism workers do not work for their own welfare but to serve the purposes of owners. And that explains why building tradesmen and others are willing to see all kinds of social misfortune occur; it is the only way in which many of them will have a chance to be of service to the masters.

Who is there among the army of degenerate and pauperized American

THE DETROIT CONVENTION —A GREAT INSPIRATION

BY ANDREW J. BIEMILLER

After the Socialist party convention held recently in Detroit there should be no doubt in anyone's mind about the alleged Socialism of the New Deal.

The Socialist convention spoke out clearly on this question. I want to emphasize one section of the resolution on the NRA which reads:

The NRA is not a step toward Socialism. Socialism aims to abolish the profit system. The NRA aims to stabilize and maintain it.

To any clear thinking person that statement should settle the argument. But it won't so far as the Hearsts, the Mills, the McCormicks, the Sloans and their like are concerned.

They try to raise the issue of Socialism in the New Deal in an effort to confuse people. They are carrying on a bitter fight among different sections of the capitalist class and try to confuse the people by raising other issues.

Socialists are not concerned with the internal fight among our present economic masters. It makes little difference to us who robs us or in what manner we are robbed. What Socialists want to do is to abolish the robber system. And that is the task which the Detroit convention of the Socialist party clearly set out to do.

A Great Inspiration

The convention was a great inspiration to everyone who attended. There were reports of renewed Socialist organization

fathers who would not be willing to see all of Chicago laid in ruins if that would secure his future? To ask the question is to point to the poison in our social system. There is no community of interest. The social welfare is too often antagonistic to the welfare of the individual. We are still living under jungle codes and he who has the sharpest claws and the least social conscience has the best chance to survive.—Reading Labor Advocate.

Socialist and the Unions

Reports to the convention showed very widespread work by Socialists in union organizing campaigns. There has not been a strike or organized campaign of any significance in which Socialists have not played a leading role.

Many of us have known that Socialists were busy in this field but I doubt if even the best informed delegate realized how extensive that work has been. It is a pity that we do not have better publicity channels to spread this information among our members from week to week. If we did Socialist influence would spread even more rapidly.

This need can be met only by strengthening the Socialist press.

That new Declaration of Principles adopted at the Detroit Convention June 3 is going to awaken the dormant spirit of the Socialist Party if it doesn't do anything else. Already, much is being said by many who agree or disagree and as long as we discuss its merits or demerits we'll be doing a service to the Party. It is to be the topic of discussion at the regular meeting of branch No. 1 JSF Friday, June 22. For that reason I will postpone all comments on it in this column for the time being. However, may I urge our branches in other cities to place this on their agenda and thereby arouse interest in your meetings by inviting the members to participate in the discussion.

Last Sunday's Cook County Socialist Picnic was fairly well attended. Under the conditions I would say good because it seems we haven't been able to interest the mass of workers in our movement. Two things are at fault. First, we are handicapped in contact men, committee men who could go out and interest large groups of workers for such a picnic. Secondly, we must plan for a more elaborate picnic and secure a national figure for a speaker. Although we had good speakers in Margaret Johnson, national organizer for the Party, Art McDowall and Maynard Krueger the committee erred by allowing them to speak in the noisy dance pavillion while the speakers platform was unused. It is a more appropriate place for picnic speakers. Singing and dancing and footraces attracted many. Our Federation was well represented.

A special committee of our English Section is at work planning the street corner meetings for this year. They are to meet in conjunction with the Lawndale Branch with whom these open air meetings are to be fostered. We hope they will soon begin their meetings.

What's the meaning of Hitler's visit to Mussolini? Many people seem to be confused about the real purposes of the meeting of the two shirted dictators. Some believe that Hitlerland is going to the dogs and so Hitler went to Mussoliniland to study the Black Shirt system and to carry it out in his land. They seem to forget that but a short few days ago Mussolini lauded war and said that war is to man what motherhood is to woman. They seem to forget that Russia and its nonaggression pacts with its many small neighbors and in particular with France has grieved both Hitler and Mussolini and they met to chart out an agreement for Fascist unity. Austrian independence was discussed but that was only a side issue. I dare say Hitler and Mussolini did more than that. They talked and perhaps prepared for war. That was their main business. The workers shouldn't be misled by all kinds of side issues.

The Germans themselves are beginning to admit that things aren't going so lovely in Hitlerland. The boycott has had its effect as did their own stupidity in banning the

Jews. Now they have defaulted in their payments which makes bad matters still worse. Try however they will, these bright capitalists just can't right the ship they have turned over and no Hitler with his crazy sadism and nationalism can do it either. Unless we miss our guess Hitler is in for something bombastic soon. However, our guess is as good as yours in this crazy world. Crazy because it wants something it was able to produce but doesn't have the brains to keep it.

No one can go by the threatened steel strike and not say a thing or two about it. We were for the strike, heart and soul, because we thought this was the opportunity for labor to assert itself. Of course, we take it for granted that labor is organized. With all the negotiations going on and all the dilly dallying we have come to the conclusion that somebody is bluffing. The Steel Trust always does bluff on labor matters. There can be no question about that from the workingman's standpoint. On the other hand, if labor is organized why postpone such things until the Steel Trust loads up with its stock, machine guns, thugs and ammunition, etc., thereby giving the Steel Trust the advantage in any tussle. We fear the same thing will happen to the steel workers that happened to the auto workers.

Highlights Of The Cleveland Symposium

A large and interested crowd attended our combined symposium and social.

Before the symposium got started, Johnny Rak came to me and said, "Listen Louie, I think that Joe Turk is going to show me up tonight." It turned out that Joe gave Rak's talk, so Rak had to make up something else to speak about at the moment.

Johnny has an eye for business. He stressed what we need is a good socialist press. John Vehar doesn't like churches. Rak advised old and young comrades to omit religious matters out of the agitation for socialism.

Olga Vehar presided. She made a little talk about some person she knew. It was such a close description that a certain Otto made a little plea in behalf of the defendant.

Everybody thought E. Menton was a great speaker.

He was the best speaker of the evening. He deviated from the topic even, and entered into the discussion of the "Declarations of Principles".

Then everybody wants to talk.

The symposium was a great thing with us. Our Cleveland comrades anticipate a day when they'll visit either Detroit or Chicago on some similar mission, and hope to give a good account of themselves. That's the general talk.

Louis Jarts

VISITING CLEVELAND

Cleveland needs no introduction to our readers. It's the largest Slovene settlement in America. I came to this great center to work for our movement.

Arriving here Saturday, June 9, our comrades immediately arranged a meeting at which we discussed and outlined our work. Comrade Anton Jankovich is the "Big Boss" as he has the most experience in this line of work. Good cooperation from our other comrades was also assured. It was encouraging to see our young comrades, Rose Sumrada, the Turk sisters, the Vehar comrades, Louis Jarts and many others present at the meeting, all willing to help wherever possible.

On Sunday, June 10, lodge "Naprej" No. 5 SNPJ, held its picnic at Pintar's Farm to honor its 30th anniversary with a great celebration.

The committee arranged a parade which started from the Slovene National Home. The Slovene band "Bled" lead the parade. It was estimated that over 100 cars participated. They say about 2500 people attended. Frank Somrak, chairman of the lodge, acted as master of ceremonies and introduced Math Petrovich who gave a nice talk on Fraternalism. Next we heard Otto Tekautz who spoke in English. Otto is secretary of the largest English speaking lodges in Cleveland that are affiliated with Yugoslav fraternal societies, and made a fine talk for better cooperation between the English and Slovene speaking lodges.

Among other speakers was also Fred Vidar supreme secretary of the S. N. P. J. who spoke the day before in Girard, and Vatro Grill, president of the SSPZ. Various lodge representatives greeted lodge Naprej and made donations towards the new flag. Quite a sum of money was donated for the flag. Joseph Zele and Mary Gramc donated \$115 between them two. At this picnic I had the pleasure of meeting Frank Vrhek from Bedford, Ohio, John Tank and his wife from Girard and also made many other new acquaintances.

Our job started the next day. Most of our good comrades and sympathizers are still in the ranks of the unemployed and many work only a few days a week. However, there has been marked improvement as far as jobs are concerned, but the wages are far from meeting the immediate necessities for a livelihood.

In Euclid I met our fine and staunch Socialist sympathizers and comrades Mrs. Frank Mihelich and Mr. and Mrs. Louis Stegovec, all old timers in the movement. In West Park we got acquainted with John Strekal, a fine old chap, Frank Kolenc and Rose Mikar, all readers of Proletarec. Unemployment here as well as elsewhere prevents many of our good sympathizers from subscribing to Proletarec.

Our movement in Cleveland is recovering from the setback it had in the past. What is sorely needed here as well as elsewhere is a large circulation of our Socialist press. This problem can be met and will be met when we make up our minds to do it. Our young comrades can help in this respect to a large extent.

STRIKES

Some folks wonder why there have been so many and such serious strikes of late, and why other strikes are in the offing.

The reason is clear enough. These strikes grow out of the failure of the national recovery administration to enforce the labor provisions of the national industrial recovery act.

The settlement of the automobile strike a few months ago was a compromise of the law. It stabilized company unions. It did not nominally bar regular unions, but it parceled out the field among the regular unions and the company unions. This, of course, means the so-called open shop. It also means that the regular unions are either barred in reality or merely tolerated as something to be kept while they have to be kept but to be got rid of as soon as possible.

The auto settlement set the pace for the other industries. As soon as they saw the administration back down on the collective bargaining provision of the law, the industries decided they could successfully prevent real collective bargaining.

On the other hand, the workers saw at once that they had been gyped, and that, if they were to succeed in introducing real collective bargaining, they would have to do it by their own strength, not by relying upon the enforcement of the law by the recovery administration.

The harvest of strikes is the result.

The administration could have prevented most of them by administering the labor provisions of the recovery act in good faith.

THE ONLY ONE WHO WILL PROFIT!

IT DOESN'T DO ME ANY GOOD!

IT DOESN'T DO ME ANY GOOD EITHER!

DROUGHT
WHEAT PRICES

CITY CONSUMERS

RUINED CROPS